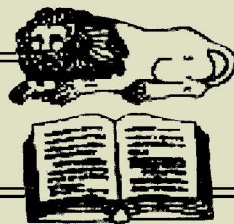

Jeromos füzetek

*Húsz éve
Isten Igéjének szolgálatában*

79. szám

Húsvét

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat
Budapest, 2010

Virág (Gergely Péter dr. felv.)	címlap
Ajánlás	1
Csendes percek	2
A Bibliatársulat megalakulása	3
Két évtized Isten igéjének szolgálatában (Tarjányi Béla)	7
Olvasóink kérdezik (Szatmári Györgyi)	14
<i>Élő Ige Bibliaiskola, 69. óra (Vágvölgyi Éva)</i>	18
Az Iszlám 2. (Markó Timea)	33
Biblikus folyóiratok szemléje (Székely István)	41
Innen-Onnan (Székely István)	42
Társulatunk életéből	46
Könyvajánlatunk	borító

J e r o m o s f ü z e t e k

**az első magyar szentírástudományi folyóirat
– gyakorlati anyaggal hitoktatók számára –
ISSN 0866-2207**

Szerkeszti, kiadja és terjeszti:

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat

B i b l i a k ö z p o n t

1066 Budapest, Teréz krt. 28. I/6. Fax: 312-24-78

Nyitva: hétfő-csütörtök, 9-17-ig ☎ 332-22-60

Email: jeromos@biblia-tarsulat.hu

Honlap: www.biblia-tarsulat.hu

**A szerkesztőbizottság tagjai: Székely István, Tarjányi Béla,
Thorday Attila, Vágvölgyi Éva**

Felelős szerkesztő: Tarjányi Béla

Nyomda: *mondAT Kft.*

Ajánlás

Az egyetemes világrendben, a dolgok természetében Isten törvényeket helyezett el, és törvényeit szóban is megfogalmazta, írásban is rögzítette. Ezért mindazok, akik a Szentírást kutatják, tanítják és hirdetik, s az ilyen intézmények, mint a Szent Jeromos Bibliatársulat, amely összegyűjti a Szentírás művelőit, apostolait, hogy Isten törvényeinek megismerését és megvalósítását előmozdítsák – az emberi haladás munkásai, s az emberiség jótevői.

Seregély István érsek
(A Szent Jeromos Bibliatársulat megalakulásának
ötödik évfordulóján, 1995. ápr. 24.)

Csendes percek

Nagyon fontos, hogy ünnepeljük a Bibliát. Én, aki láttam, megismertem ezt a csöndes helyet, mely szerényen megbúvik a házak sűrűjében, azt kívánom: legyen ez Bibliaközpont a názáreti otthon. Názáretben lett ugyanis testté az Ige. A Dei Verbum zsinati konstitúció mondja: amint a Második Isteni Személy nem tekintette méltatlannak, hogy emberi testet öltön, úgy Isten Igéje sem tekinti méltatlannak, hogy emberi szavakba öltözzék. Ezért minden biblikus apostolság az Ige megtestesülése. A bibliafordítás során például, amikor egyik nyelvből a másikba átvisszük Isten Igéjét, az Ige egy másik, egy új kultúrában testesül meg. Vietnámban éltem át megrendítő pillanatokot röviddel ezelőtt, amikor jelen voltam, együttműködtem az ottani egyik első fordítás elkészítésében. Az Elnök úr azt mondta, hogy itt képezik ki az Ige szolgálóit. Én viszont azt mondom, hogy amikor az Igének ezek az apostolai Isten Igéjét szolgálják, akkor mindig megtörténik ez a megtestesülés, ott, az adott környezetben.

Alberto Ablondi érsek, a Katolikus Bibliaszövetség elnöke

A Biblia, ez a régi könyv, évezredek múltán is időszerű maradt. Ezek ugyanis az emberi élet döntő kérdéseivel foglalkoznak, az élet értelmével, a halál legyőzésének kérdésével, az emberi cselekvés és együttélés hatékony szabályaival. Meggyőződésem, hogy a mi korunkban, amikor az emberiség meglehetősen tanácstalanná vált, nagyobb szükség van a Biblia üzenetére, mint valaha is a történelem folyamán. Mindenek előtt olyan fényre van szükségünk, amelyben sikerül megoldanunk a földön az egyre növekvő problémákat.

Fr.-J. Ortkemper, a stuttgarti Bibliatársulat igazgatója

Kívánom az itt dolgozóknak – hisz Budapest is a frontvonalhoz tartozik, nyilvánvalóan ez is a hadszíntér egy darabkája: nem pusztán kultúrharcnak, hanem egy hatalmas, kegyelmi csatának –, kívánom, hogy a Bibliaközpont álljon ennek a harcnak a szolgálatában. S hogy biblikus képeket használjak: legyen ez a központ a Magyar Egyház Betleheme, Názáretje, az Utolsó Vacsora terme, Szentlélek-várá közösség-terme, ahol szét pattannak ajtók-ablakok, s a Lélek behatol ill. kiárad. Kérem Istent, hogy az Ő kegyelme segítse e helyen a munkát, s biztosítson itt hiteles, megbízható, katolikus légkört. Úgy legyen!

Balás Béla püspök

A Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat megalakulása

Megnyitó ünnepség
Központi Szeminárium, 1990. febr. 13.

A Szent Jeromos Bibliatársulat működésének ünnepélyes megnyitására 1990. február 13-án került sor a budapesti Központi Szeminárium dísztermében. A megnyitó ünnepségen részt vett dr. Paskai László, a Magyar Püspöki Kar elnöke, rajta kívül másik hat püspök atya, több biblikus professzor, a Társulat alapító tagjai, a Katolikus Bibliaszövetség részéről P. Rijks gondnok, valamint a Stuttgarti Katolikus Bibliatársulat igazgatója, Fr.-J. Ortkemper, és az Osztrák Katolikus Bibliatársulat igazgatója, N. W. Höslinger. A megnyitó ünnepségen a résztvevők elfogadták a Társulat alapszabályát, felvázolták a Társulat konkrét feladatait, ezzel megkezdődött hazánkban is a Katolikus Bibliatársulat tevékenysége.

Előzmények – Ausztriában és Németországban már a 20. sz. első felétől előtérbe került a biblikus apostolkodás – Ausztriában elsősorban **Parsch Piusz** kezdeményezésére, Németországban pedig a nacionálszocializmus káros hatásának ellensúlyozására. A **II. Vatikáni Zsinat** kezdetén a Szent Péter

bazilikában, a Zsinat plenáris üléseinek helyszínén ünnepélyesen elhelyeztek egy díszes Bibliát. A zsinati határozatok nyomán a Katolikus Egyház liturgiájában sokkal hangsúlyozottabban kapott szerepet a Szentírás, a Dei Verbum zsinati határozatban pedig a katolikus

hívek számára is javasolták a zsinati atyák a rendszeres szentírásolvasást és –tanulmányozást.

A Zsinat a Szentírást olyan értéknek tartja, amelynek központi helyet kell elfoglalnia a lelkipásztori munkában. Ennek előmozdítására 1966-ban **Bea bíboros**, aki hosszú biblikus tanári tevékenysége után akkor már a Keresztény Egység Titkárságának elnöke volt, az Egységtitkárság keretében létrehozott egy külön osztályt a Dei Ver-

bium ajánlásainak végrehajtására. Bea bíboros 1968-ban meghalt, így utódának, Willebrands bíborosnak védnöksége alatt, 1969. április 16-án Rómában Katolikus Bibliaapostolság Világszövetsége néven megszületett egy központi intézmény (1991-től: Katolikus Bibliaszövetség). Az alapítók szándéka szerint a Világszövetség célja „segítséget nyújtani a püspököknek, hogy megfelelhessenek annak a felelősségnek, amelyet a Biblia ismeretének és használatának terén hordoznak”, főként pedig „hogy megvalósuljanak azok a rendkívül fontos célkitűzések, amelyeket a II. Vatikáni Zsinatnak az Isteni kinyilatkoztatásról szóló határozata megfogalmazott”. A Világszövetség első védnöke, majd 1972-től első elnöke **König bíboros** volt. A Szövetség arra kérte az egyes országok Püspöki Konferenciáit, hogy hozzanak létre saját országos intézményt (Bibliatársulatot) a biblikus apostolkodás előmozdítására.

Hazánkban csak az 1989-es politikai változások nyomán nyílt lehetőség Bibliatársulat létrehozására. Tarjányi Béla biblikus professzor, aki **N.W. Höslinger** meghívására 1972 óta rendszeresen részt vett a középeurópai bibliatársulatok igazgatóinak értekezletén, 1989. január 13-án

– a Központi Szeminárium dísztermében – mintegy 30-40 lelkes társával elhatározta, hogy Magyarországon is létrehozzuk a Biblia-

társulatot Szent Jeromos Bibliatársulat néven. Elkészült leendő a Társulat alapszabálya, és a magyar katolikus biblikus professzorok ajánlásával a Püspöki Konferencia elé került jóváhagyásra.

A megnyitó ülés – Miután pozitív döntés született, 1990. február 13-án sor kerülhetett az ünnepélyes megnyitó ülésre – ugyancsak a Központi Szeminárium dísztermében. Jelen volt **Paskai László**, a Magyar Püspöki Kar elnöke, rajta kívül további hat főpásztor, több biblikus professzor, a Társulat alapító tagjai, a Katolikus Bibliaszövetség részéről P. Rijks gondnok, ezen kívül a Stuttgarti Katolikus Bibliatársulat igazgatója, Fr.-J. Ortkemper és az Osztrák Katolikus Bibliatársulat igazgatója, N. W. Höslinger. Az ünnepi ülésen Tarjányni Béla vázolta az előzményeket, valamint az induló Társulat legfőbb célkitűzéseit. A célok között első helyen szerepeltek a Szentírásnak kedvezményes áron való terjesztése, és magyar nyelvű Bibliák juttatása a határon kívül élő katolikus magyar híveknek. A résztvevők – a püspök atyák, a Világszövetség képviselői, a jelenlévő biblikus professzorok és alapító tagok egyhangúlag, örömmel nyugtázták, hogy a Szent Jeromos Bibliatársulat létrejött, és sokak öröme-re elkezdi működését a Magyar Katolikus Egyházban.

A Társulat alapszabályának egyházi jóváhagyásáról Paskai László 1990. márc. 23-án értesített, a polgárjogi bejegyzés 1990. jún. 28-án történt. Miután a Bibliatársulat létrejött, a Magyar Püspöki Kar teljes jogú tagként felvételt nyert a Katolikus Világszövetségbe (1990. ápr. 13.). 1990 Szentírásvasárnapjára jelent meg a Társulat biblikus-lelkipásztori, ismeretterjesztő negyedéves folyóiratának (Jeromos füzetek) első száma. A Társulat taglétszáma az első időkben minden évben megkétszereződött (a megnyitó ülésen 95 tag; 1990 végén 200, 1991-ben 415, 1992 végére 950 tag, köztük 5 püspök és kb. 250 pap és szerzetes), jelenleg ezernél több tagja van a Társulatnak.

A Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat alapító tagjai: Amigya Pál, Bábiczky László dr., Bajcsy Lajos plébános, Bakos Zoltán, Balla Gábor, Balogh Árpád, Balthazar Zsolt, Bánk József dr. püspök, fr. Barsi Balázs dr. teol. tanár, Bauer Gizella, Beer Miklós dr. teol. tanár, Beöthy Bertalan, Borbély Pálné, Bozzay Gyuláné, Bujdosó István, Clamar Lajos, Clamar Lajosné, Csáky Irén, Csuka

Zoltánné Kemény Katalin, Czár János dr., Debreczeni Lajos, Dörner Márta, Ecsedy Tamás, Fazekas Anna, Fekete István plébános, Felsmann József [Út, Igazság, Élet], Felsmann Józsefné, Fenyvessy Lajos, Földényi János dr., Fried Vilmos plébános, Garbac Józsefné, Gável József, Gedeon József plébános, Gmeth Zoltánné, Gőcze Lajos, Gorove László dr., Gruber Mária, Gyimóthyne Ádám Éva, Győri Attiláné, Kovács Gábor [Hétláng], Holinszky Zsófia, Horvay Mária, Horváth László Lajos dr., Horváth Zoltán, Hurton Etelka, Marianne Jambor, Jancsó István plébános, Járominé Zárαι Györgyi, Karcza Erzsébet, Katona István püspök, Katona Lajos plébános, Kecskésné Pantó Eszter dr., Késmárki Mária, Kiss Zoltánné, Koppányi Elemér, Kovács Gáborné, Kovács Sándor plébános, Lázi Ferenc, Lorbert Mária, Marosi I. Izidor püspök, Maros Károly, Marton Pál, Mészáros Elek, Mihályi Angyalka, Milhoffer Miklós plébános, Moyzes Éva, Molnár Ferenc, Molnár Istvánné, Molnárné Németh Ilona, Mozsgai József plébános, Muszély Viktor, Nagy István, Novák József ny. plébános, Opálény Izabella, Ozsváth Eszter, Papp Mária, Pásztor Győző plébános, Peukert Emőke dr., Polgári Ferenc plébános, Puskás Mária, Radocsai Jolán [Ferencs Mária Misszionárius Nővérek Társulat], Radnóti Mária, Rajkai István, Ronkay Ferenc dr., Ronkay Ferencné, Simon József dr. plébános, Sipos Veronika, Szabó Ferenc, Szabó Géza plébános, Szabó Gyula dr. plébános, Szabó János plébános, Szabó Mária, Szeblák Tamás, Székely István, Szeleczky Szilárd, Szita Gábor, Szőke Jánosné, Tajdina József plébános, Tarjányi Béla, Tarjányi Ferenc c. esperes, Tarjányi Erzsébet, Temesszentandrás Péter dr. káplán, Térmeg Jánosné dr., Török Árpád, Turny Tiborné, Turóczy Jánosné, Ugrits Tamás, Urbán Imre plébános, Vágvolgyi Éva, Váradi József esperes, Varga Lajos püspöki titkár, Varga Sándor, Virág Gyula plébános, Vizsolyi Gyula, Vizsolyi Gyuláné, Wisolth Ilona.

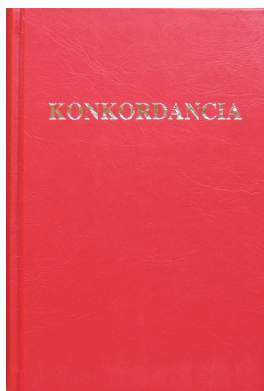
Két évtized Isten Igéjének szolgálatában

**Húsz éve működik
a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat**

Húsz évvel ezelőtt, 1990. márc. 23-án kelt levelében közölte Paskai László bíboros úr, hogy a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia jóváhagyta a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat alapszabályát és engedélyezte működését. Az alábbiakban röviden bemutatjuk a

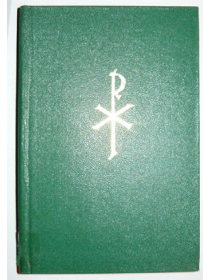
Bibliatársulat húsz éves tevékenységét, kiemelve két évtizedes tevékenységünk néhány fontosabb mozzanatát.

Konkordancia az Újszövetséghez – A Szentírás tanulmányozásának, a hitoktatók felkészülésének, az egyéni és közösségi bibliaolvasásnak értékes és hasznos eszköze látott napvilágot, amikor az Opálény Mihály által készített „KONKORDANCIA – Újszövetségi Szövegmutató Szótár” még a Társulat megalakulását megelőző években – megjelent a budapesti Hittudományi Akadémia Levelező Tagozatának kiadványaként. Ez azóta is az egyetlen ilyen kiadvány a maga nemében – sajnos, csak a Szentírás újszövetségi részéhez. Ez a kiadvány azóta a Bibliatársulat gondozásában több új kiadást ért meg, és ma is sokan, nagy haszonnal forgatják.

A Békés-Dalos Újszövetség első hazai kiadása

– Az 1989-es változások után, amikor megszűnt hazánkban a katolikus könyvkiadás korlátozása, Békés Gellért OSB szerzetes úgy döntött, hogy az általa fordított Újszövetséget a továbbiakban itthon fogják kiadni. Társulatunk örömmel csatlakozott ehhez a kezdeményezéshez, és a Pannonhalmi Főapátság mellett társkiadóként megjelentette ezt a közkedvelt szentíráskiadást. Hogy a kommunizmus évtizedei után milyen nagy szükség volt erre, azt az mutatja, hogy a Bibliatársulat elővételben 74.000 példányt adott el, kötetenként 70,- Ft-os áron.

Bibliák a határainkon kívül élő magyaroknak – A Szent Jermos Katolikus Bibliatársulat kezdettől fogva alapvető célkitűzésének tekintette, hogy magyar nyelvű Szentírást biztosítson a határainkon kívül élő magyar katolikusoknak. Ennek érdekében mindenekelőtt a

90-es években, amikor a politikai változások nyomán a környező országokban élő magyar katolikus hívek számára is új lehetőségek nyíltak meg mind a hitoktatásban, mind a hívek közösségi életében, igyekeztünk minél több magyar nyelvű Bibliát küldeni számukra. Kezdeményezésünk sikerrel járt: a hazai és külföldi jótévedők, támogatók áldozatos segítségével révén több ezer magyar Szentírás került a határainkon túl élő katolikus magyar testvéreink kezébe. A Szentatya magyarországi látogatása alkalmával az „Ajándékozzunk Szentírást a külföldi magyar fiataloknak!”, akciónk eredményeképpen 2800 db Békés-Dalos Újszövetséget osztottunk ki a Népstadionban a külföldről érkezett magyar fiatalok körében. Az „Ajándékozz egy Bibliát a határon túli magyaroknak!” mottóval megtartott jótékonyági hangverseny és országos akciónk eredményeképpen pedig 17.000 db Újszövetséget és

1000 db teljes Bibliát vittünk ki és adtunk át a határainkon kívül élő magyar katolikus híveknek (Erdély, Felvidék, Kárpátalja, Vajdaság, Szlovénia).

A Káldi-Neovulgáta Zsebbiblia kiadása – Társulatunk kiadásában megjelent a Káldi-féle bibliafordítás revíziója. A zsinati határozatok alapján Rómában elkészült az ún. Neovulgáta, a régi Vulgátának a mai tudományos követelményeknek teljes mértékben megfelelő felújítása. Ennek alapján végeztük el annak a régi Káldi-bibliafordításnak a revízióját, amely háromszáz éven át a magyar katolikusok általánosan használt bibliafordítása volt. Ezt a felújított bibliaszöveget jóval kisebb méretben ("Zsebbiblia") adtuk közre, és az addigi árhoz képest igen olcsón (később, a Biblia Évében pedig fél áron). Ebből a kiadásból is eljuttattunk azóta a határainkon kívül élő magyaroknak több mint 10.000 példányt. Itthon pedig kb. másfélszáz-ezer került belőle a hívek kezébe. A Biblia Évében fél áron árusítottuk, így sokan, sokkal könnyebben jutottak hozzá.

Bibliaapostolképző szemináriumok – A Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat továbbképzési munkacsoportja évente több alkalommal bibliaapostolképző szemináriumot tart, elsősorban gyakorló lelkipásztorok, hitoktatók és olyan résztvevők számára, akik valamilyen felnőtt vagy ifjúsági kisközösségben igyekeznek előmozdítani a közös szentírásolvasás ügyét. A

hosszú hétvégén (péntek-vasárnap) elhangzó előadások és a szemináriumi foglalkozások során a résztvevők megismerkedhetnek a Dei

Verbum 6. fejj. szellemében történő közösségi bibliaolvasás formáival és értékeivel, és a gyakorlatban is elsajátíthatják a közös bibliaolvasás és -tanulmányozás különböző formáit, amelyek szerte a világban már ismertek és beváltak, és amelyek a hitoktatásban is jól felhasználhatók. A szemináriumokat a továbbképzési munkacsoport önkéntes munkatársai tartják, Tarjányi Béla szakmai felügyelete mellett, Vágvölgyi Éva főtitkár, továbbképzési csoportvezető szervezésében és vezetésével. 2006 végéig 53 ilyen szemináriumot tartottunk (hazánk különböző városaiban, valamint Erdélyben, a Felvidéken, Kárpátalján és a Vajdaságban), összesen 1400 fő részvételével.

Közreműködésünk a Biblia Évében – A Magyar Katolikus Egyház történetében kiemelkedő és csodálatos jelentőségű esztendő volt 2008, a Biblia Éve. Társulatunk nagymértékben hozzájárulhatott ennek sikeréhez egyrészt a programok ajánlásával, gyűjtésével, közreadásával, másrészt saját kiadványainkkal. Nagy örömmel fogadták sok helyen az Arany Bibliánkat, a Családi Bibliát, viték és használják és a család középpontjává vált. Sikerült a mindennap használatos Szentírást eb-

ben az évben fél áron árusítani. DVD-ken közreadtunk vallomások nagy emberektől, egyszerű hitoktatóktól, egy DVD-t a Szentföldről. Sikerült az idősek számára kiadni nagybetűs Újszövetséget, sőt még a teljes Biblia cigány fordítása is elkészült a Biblia Évének a végére. Társulatunk vezetője és munkatársai a Biblia Éve során mintegy 100 alkalommal és helyszínen tartottak képzéseket, előadásokat, és közreműködtek rendezvények szervezésében, megtartásában. Az országban folyó progra-

mokról, rendezvényekről szóló híradásokat Társulatunk honlapján gyűjtöttük, hirdettük és közvetítettük.

Biblikus professzorok szakmai értekezletei – Mintegy másfél évtizede évente két alkalommal megtartjuk a magyar katolikus biblikus professzorok szakmai értekezletét a Bibliaközpontban. Öröndetes mindannyiunk számára, hogy a biblikus tanártársak az ország minden részéről rendszeresen eljönnek – 12-16 kolléga szokott jelen lenni ezeken az összejöveteleken. Minden alkalommal meghallgatják két vállalkozó kolléga előadását, az elhangzottakat megbeszélik, bemutatják egymásnak új kiadványaikat, végül egy közös ebédn barátilag elbeszélgetnek.

A Somlói Biblikus Zarándokösvény megvalósulása – A Biblia évében, október 5-én Juliusz Janusz pápai nuncius Mádl Ferenc elnök úr és felesége, Dalma asszony jelenlétében szentelte meg a devecseri plébános fáradozása nyomán megvalósult egyedülálló "Jézus-Ösvényt" a Somló hegy tövében: a Betlehemi Barlangot (Kolontáron), a Lelki Gyógyító Szolgálat házát és a Szentföldi Kiállítást (Devecserben), a Keresztutat (Borszörcsökön), az Öröm Útját (a Somló hegy oldalában) és a Názáreti Házat (Devecserben). A Zarándokösvény megvalósulásához Társulatunk ötletekkel (Betlehemi Barlang, Názáreti Ház) és anyagi támogatással járult hozzá.

Biblikus Figura készítő kurzusok – Társulatunk rendszeresen szervez Biblikus Figura készítő kurzusokat, ahol a résztvevők bibliai személyekről készítenek szemléltető figurákat, amelyek kiválóan alkalmasak arra, hogy hitok-

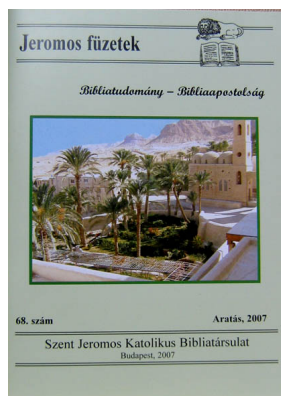
tatók, lelkipásztorok szemléletesen bemutassák a Bibliában leírt jeleket. A kurzusokat Társulatunk irodavezetője, Gelley Anna vezeti, aki évekkal ezelőtt megszerezte Németországban a kurzusvezetői képesítést, és már számos kurzust vezetett a Bibliaközpontban és több más helyszínen. A figurákkal Társulatunk évek óta részt vesz a Betlehemi Jászol kiállításon (Városliget, Mezőgazdasági Múzeum, december-január).

"Élő Ige" Bibliaiskola – Társulat központjában Társulatunk főtitkára 1992 óta hitoktatók és érdeklődők részvételével »Élő Ige« címmel bibliaiskólát vezet. Az órákat októbertől májusig minden hónap első hétfőjén du. 5-7-ig tartják. A bibliaórák kész, kidolgozott anyagát folyamatosan közreadjuk a Jeromos füzetekben. Hitoktatók, Bibliával foglalkozó csoportok jól felhasználhatják.

Hetente elhangzik bibliamagyarázat a Mária Rádióban is, amelyet Társulatunk főtitkára tart (szerdán 10-11 között, interaktív).

Jeromos füzetek – Társulatunk munkatársai röviddel a Társulat megalakulása után megalapították az első magyar katolikus szentírástudományi folyóiratot, a Jeromos füzeteket. Az első szám 1990. Szentírásvasárnapján jelent meg. Azóta minden évben négy számot adunk közre (szentírásvasárnapra, karácsonyra, húsvétra és aratásra, eddig összesen 78 szám). A folyóirat alapvetően kettős célkitűzést igyekszik megvalósítani: Publikálni a magyar katolikus biblikusok legújabb tudományos szakkikkeit, és közreadott anyaggal segíteni a Szentírással foglalkozó lelkipásztorok, hitoktatók munkáját. Az eddigi számokban megtaláljuk az összes magyar biblikus egy vagy több tudományos cikkét, minden számban egy kidolgozott bibliaóra-anyagot, válaszo-

kat a Bibliával kapcsolatban felmerülő kérdésekre, közérdekű híradásokat a Biblia világából. A biblikus folyóiratok szemlájéből az érdeklődő megismerheti a legnevesebb nemzetközi biblikus folyóiratok cikkeinek tartalmát, s így tájékozódhat a bibliatudomány aktuális kutatási területeiről és eredményeiről. Emellett természetesen helyet kap a folyóiratban minden fontos információ Társulatunk és a Bibliaközpont tevékenységéről, beszámolunk bibliaapostolképző szemináriumainkról, tájékoztatjuk Tagtársainkat összejöveteleinkről és a közös imaórák időpontjáról.

Bibliabolt – A Bibliaközpontban, Társulatunk székhelyén található Bibliaboltunk, ahol bibliakiadásainkat, egyéb saját kiadványainkat, idegen nyelvű Bibliákat és sok-sok más, Bibliával kapcsolatos könyvet és oktatási segédeszközt (pl. DVD-k) forgalmazunk.

Köszönet – A két évtized elteltével hálás szívvel mondunk

köszönetet mindazoknak, akik az elmúlt húsz év során segítették munkánkat: Tagtársainknak, munkatársainknak, hazai és külföldi támogatóinknak, a lelkipásztoroknak és hitoktatóknak, szerzetes testvéreinknek és nővéreinknek, a

biblikus kollégáknak, a magyar Főpásztoroknak, a Magyar Katolikus Püspöki Konferenciának, de legfőképpen a jó Istennek a lehetőségért és a kegyelmekért, hogy a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat keretében immár két évtizede szolgálhatjuk Isten Igéjének ügyét a Magyar Katolikus Egyházban és a határainkon kívül élő magyar katolikus hívek körében.

Tarjányi Béla

OLVASÓINK KÉRDEZIK

A kérdésekre Szatmári Györgyi professzor válaszol.

☞ **Kérdés:** Mit tudhatunk a Júdás levele 9. versében szereplő eseményről (Mihály főangyalnak az ördöggel való viaskodásáról Mózes teste miatt)?

Válasz: Júdás levele olyan közösséget szólít meg, amelyben eretnekek léptek fel. Jóllehet a levél nagyon általános megfogalmazásából nem azonosítható egyértelműen, miféle eretnekségről van szó, annyit biztosan állíthatunk, hogy a levél célja az ortodoxia védelme, bátorítás a hitletetemény iránti hűségre (vö. 3. v.).

Az eretnekekkel szemben Isten eljövendő ítéletét hangsúlyozza, s érvelésében az Ószövetség mellett az I. sz.-ban széles körben ismert apokrif iratokra támaszkodik. A 9-10. v.-ben a valószínűleg az I. sz. első felében – talán még Jézus működésének ideje alatt – született, *Mózes mennybevétele* címen ismert zsidó irat egy részletére utal. A mű azon epizódját eleveníti fel, amelyben a sátán és Mihály főangyal arról vitatkozik, hogy az elhunyt Mózes testét méltóképpen eltemethetik-e? A sátán azzal a váddal él, hogy mivel Mózes megölt egy egyiptomit (vö. Kiv 2,11-12), érdemtelenné vált arra, hogy Mihály főangyal tiszteletreméltó temetésben részesítse. Mihály (akinek neve jelentése: „Ki olyan, mint Isten?”) nem veti latba főangyali tekintélyét, hogy rendreutasítsa a vádlót, hanem inkább Istent hívja segítségül, aki egyedül méltó arra, hogy ítéletet mondjon. Ezért fordul e szavakkal a sátánhoz: *epitimészai szoi küriosz* (feddjen meg téged az Úr!). Ezek a szavak felidézik Zakariás könyve egyik látomását (vö. Zak 3 LXX; különösen 3,2): *epitimészai küriosz en szoi, diabole, kai epitimészai küriosz en szoi ho examenosz tén Ieruszalém* (feddjen meg az Úr téged, sátán, feddjen meg az Úr téged, aki kiválasztotta Jeruzsálemet!). Zakariás könyvében a sátán a bűnös népet képviselő József főpap mellett áll vádlóként. Isten feddő szava azonban hallgatásra kényszeríti a vádlót, s a vád átadja helyét az isteni irgalomnak: Isten szavára leveszik a főpapról a szennyes ruhát, tiszta ruhába öltöztetik, s immár Isten angyala áll mellette (vö. Zak 3,1-5). Mind *Mózes mennybevétele* vitáról szóló részlete, mind pedig a zakariási

látomás minden más tekintély fölött állóként mutat Isten ítélő hatalmára.

A Júdás levél szerzője a levél korabeli olvasói számára minden bizonnyal ismert vitaepizódot úgy alkalmazza, hogy Mihály főangyal alakját az eretnekekével állítja szembe. Az „álmódzó” (8. v.), valóságtól elrugaszkodott eretnekek kétségbe vonják az isteni hatalmat (vö. 4-8. v.) nem tartva az ítélettől. A tekintélyes Mihály főangyal alázata, amely az ítélettől tartózkodóvá tette őt, áll szemben az eretnekek arroganciájával, akik semmiféle törvényt és méltóságot nem tisztelő magatartásukkal (vö. 4.11-12. v.) mindentől és mindenkitől független tekintély képviselőiként lépnek fel. E jellemzésüket a levél szerzője a 11. v-ben Isten ellen lázadó ószövetségi személyek párhuzamával is alátámasztja (Káin – Ter 4; Bálám – Szám 31,16; Kóré – Szám 16). Mindenféle tekintélyt elutasítva Isten ítéletétől sem tartanak.

Júdás levele 9. verse *Mózes mennybevétele* említett epizódját és Zakariás látomását egybeölelő utalása azzal szembesít, hogy az ítélet joga egyedül Istené, s ezzel az ítélettel elkerülhetetlenül mindenkinek számolnia kell.

☞ **Kérdés:** Mit mond a Szentlélek ma Egyházunknak és személyesen is nekünk avval, hogy a Szentírás bemutatja a „nemzetek”-ből való (idegen) Bálám prófétát (Szám 22-24) és Melkizedek királyt (Ter 14; Zsid 5 és 7)?

Válasz: A Bálám alakjára vonatkozó hagyomány nem egységes. Néhol egyszerűen az idegen származású átokmondó vonásával ruházzák fel – ezen alapul a Szám 22-24-ben a moábita király, Bálák reménye, hogy átkot mondasson Izraelre – (vö. még MTörv 23,5-6; Józs 24,9-10). Máshol az Istennek engedelmes küldöttjeként látjuk (vö. Szám 22,7-14.18-20), megint máshol pedig az Isten akaratára vak, azzal szembeszegülő, sőt Isten ellen lázító alakként ábrázolják (vö. Szám 22,22-35; 25,1-5; 31,8.16). Személyének kettős megítélése nyomon követhető a későbbi zsidó és keresztény hagyományban is. Ezt tükrözik a rá vonatkozó újszövetségi hivatkozások is. Az Újszövetség összesen háromszor említi nevét. A negatív hagyományt őrzi, és Isten ellen lázítóként, Izrael félrevezetőjeként idézi fel alakját a Jel 2,14 (vö. Szám 31,16). Júdás levele 11. verse megvehető szol-

gálata okán kapzsiként utal rá, s állítja a levélben kritizált eretnekek párhuzamaként. Hasonlóan, nagyon kritikus hangvétellel, megvesztegethetőként említi őt a valamivel későbbi eredetű 2Pét 2,15-16, azonban a Szám 22,22-35-ből ismert népi legendára utalva hozzáteszi: „a teherhordó néma állat emberi hangon megszólalt, és megakadályozta a próféta esztelenségét”. Ezzel kifejezi, hogy bár jellemét tekintve negatívnak ítéli Bálámot, de sorsában, s személyén keresztül az isteni terv, isteni hatalom mégis érvényre jut.

A Jel 2,14 említett kritikája mellett személyéhez kötődő, bennfoglalt utalást találunk még a Jel 22,16-ban, ahol Jézus jelzői: Dávid hajtása és „fényes hajnalsillag”. Ezt az utóbbi jelzőt éppúgy, mint Máté gyermeksevevangéliumának betlehemi csillagát (Mt 2,2) már az első századok keresztény írói úgy tekintik, mint utalást a Bálám által mondott próféciára (Szám 24,17: „csillag támad Jákból...”). Így igazolást nyer, hogy Bálám a Messiás Isten akarata szerinti eljövételét hirdető próféta is.

A hagyományok sokszínűségében és egységében Bálám az emberi hatalomvágytól indítva felbérelt, s átokra szánt idegen próféta az Isten-ellenes emberi szándékok közepette, s azokon keresztül Isten irgalmának és szeretetének közvetítője, a messiási várakozás hirdetője lesz Isten népe számára. Alakja a rosszból is jót fakasztó isteni szeretet tanúja.

Melkizedek – Bálámhoz hasonlóan – idegen, nem tartozik a választott néphez. A Ter 14 történetében a héber Ábrám a legyőzött királyok segítségére siet, s szabadítójukká válik. A királyok közül kettő reakcióját olvashatjuk kétféle emberi magatartás megtestesítőiként. Szodoma királya a szabadulás után általa tisztességesnek tartott

egyezséget ajánl a szabadító Ábrámnak, ám javaslata elutasításra lel, Ábrám nem tart meg semmit, mert nem ember teszi gazdaggá őt (vö. Ter 14,21-24). Melkizedek, Sáleem (valószínűleg a honfoglalás előtti, jebuziták lakta Jeruzsálem) királya másként fogadja a szabadulást. Egyrészt a Teremtő Isten áldását kéri Ábrámra (Ter 14,19). Nem maga áldja meg őt, hanem kérésével közvetítőként lép fel az áldás forrása, Isten és az áldás címzettje, az ember között. Másrészt áldó formulával magasztalja a fölséges Istent (*El-?Elyôn*), imádsággal fejezve ki háláját Istennek a szabadulásért. Papi közvetítői szerepének megfelelő mindkét gesztus. Ábrám válaszul Melkizedek áldására tizedet ad neki, ami az Ószövetségben rituális, istentiszteleti gesztus (vö. pl. Lev 27,31; Szám 18,26). Ezzel hitelesíti Melkizedek papi szerepét. A biblikusok az elbeszélés lehetséges szándékának vélik, hogy a későbbi istentiszteleti gyakorlatot Ábrahám-tól eredeztesse.

Melkizedek és Ábrám e találkozásában az idegen pap-királytól

elhangzó áldás szavai hitvallás értékűek: a Teremtő Isten szabadító Istenként való megismerésének megvallása. A világ Teremtője tevékeny nem csak választottai körében, tettei megnyilvánulnak azok életében is, akik kívül állnak a kifejezetten meghívottak körén.

Az Ószövetség Melkizedeket említő másik, a Zsidó levélre még nagyobb hatást gyakorló szövege a 110. zsoltár, amelyben Melkizedek papi személye a Dávid házából származó messiás-király alakjával társul. Itt hangzik el papsága örökérvényűségének kijelentése (Zsolt 110,4), és ezzel felülmúlja az ároni és levita papság rendjét.

A Zsidó levélben Krisztus egyedülálló közvetítő szerepének megvilágítására az egyik kiindulópont a Zsolt 2,7 (Zsid 5,5) idézete az

izraelita királyi beiktatásra utaló szavakkal, melyek kifejezik, hogy a beiktatás által a király Isten fogadott fiává válik. Jézus tökéletes Istenfíúsága és az emberi szenvedés maradéktalan vállalása által Isten és ember között felülmúlhatatlan közvetítője lett az üdvösségnek, szabadulásnak (*szótéria*). De ez a közvetítő szerep az áldozatot bemutató papság eszméjét is magába foglalja, amint a királyi és papi üdvösségközvetítést egybefogó 110. zsoltár egy idézete jelzi ugyanott (Zsid 5,6). A 7. fejezet Krisztus közvetítő szerepét Melkizedek alakjának két ószövetségi megjelenése alapján mutatja be. Az 1-3. versekben a Ter 14,18-20 egy parafrázisát olvashatjuk. A rabbinikus írásmagyarázat azon módját látjuk itt, amikor a magyarázó abból indul ki, amiről az eredeti szöveg hallgat. Melkizedek királyságának témáján keresztül a származás titkával szembesít, s ezzel Isten Fia előképének tekinti Melkizedeket. A 4-10. versekben érveket sorakoztat fel, amelyekben megmutatja, hogy Melkizedek papsága felülmúlja a levita papságot, s ebből igazolja, hogy Krisztus főpapsága – aki büntelenként önmagáért nem kell, hogy áldozatot mutasson be, de a népért önmagát áldozta fel – meghalad minden papságot.

A szentélybe belépő papok, ill. évente egyszer a Szentek Szentjébe belépő főpap ószövetségi áldozatainak célja, hogy az Isten közelébe lépő pap közvetítésével a nép is Istenhez közeledjen újra meg újra (vö. Zsid 9). Ez az Istenhez közeledés a Zsidókhöz írt levél megszólítottjainak reménye is (Zsid 7,19). Krisztus Melkizedek rendje szerinti örök főpapsága a keresztény élet „most”-jára irányítja a figyelmünket. Az ő örök jelenléte Istennél örök „most”-ként kínálja fel a lehetőséget az ember számára, hogy Isten közelségét elfogadja. Ő olyan főpap, aki „egy áldozattal mindörökre tökéletessé tette a megszentelteket” (Zsid 10,14).

É l ő I g e

BIBLIAISKOLA

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat

Vágvölgyi Éva

Félelem a jövőtől

A hírszerzők története (Szám 13-14; MTörv 1,6-8.19-46)

A.) Alapgondolat

Mind a magánéletünkben, mind egy nép, egy ország életében előfordul az a tipikus eset, hogy nagyon szeretnénk valamit, olyan dolgot, ami nagy változást hoz az életünkben. Aztán amikor ott állunk a megvalósulás kapujában, akkor megtorpanunk, hirtelen kétségeink támadnak afelől, hogy alkalmasak vagyunk-e, hogy az valóban jó lesz-e nekünk?

Néhány évi jegyesség után egy fiatal lány és egy fiú úgy döntött, hogy összeházasodnak. A taxiban ültek már, mentek a templom felé, amikor a forgalomban piros lámpát kaptak. És akkor a lány oldalt pillantott a fiúra, és megijedt: Valóban le tud majd élni egy életet ezzel az emberrel? És hirtelen azt gondolta, hogy most még nem késő, még ki lehetne ugrani ... És akkor a fiú megszólalt: »Most még nem késő, még ki lehetne ugrani!« Ettől végtelen nyugalom öntötte el a lányt, és rámosolygott a fiúra: »Én is éppen ezt gondoltam!« És nem ugrottak ki az autóból, mert azt gondolták, hogy ha a másik ennyire ugyanúgy gondolkodik, akkor talán mégis menni fog annak az életre szóló ígéretnek a teljesítése. Néhány éve ünnepelték az ötvenedik házassági évfordulójukat.

Úgy adódott, hogy Izrael vándorlása végén elérkezett az ígéret földjének határára, és már csak annyi feladata volt, hogy birtokba

vegye azt. Elküldte hát kémeit, hogy vegyék szemügyre (Szám 13-14) – ez lesz számára az utolsó kihívás. A hírszerzők visszatértek és beszámoltak a föld termékenységéről és megmutatták gyönyörű gyümölcseit. Mindnyájan tisztában voltak azzal, hogy milyen csodálatos dolog lenne ott lakni. És mégis megesett az, hogy a nép, amikor annak kockázatáról hallott, hogy a föld már lakott, újra félni kezdett.

A történetben ez a motívum tipikus az ember belső fejlődésében. Ha valami általunk akart dolgot közvetlenül magunk előtt, felnagyítva látunk, hirtelen túl nagynak tűnik számunkra, túl kockázatosnak és megújuló félelmek vesznek erőt rajtunk. Ez nyilvánvaló jele annak, hogy nem vagyunk elég érettek. Régi félelmeink új köntösben jönnek elő, hogy nem vagyunk elég nagyok, elég erősek, elég jók stb. Ha hagyjuk, hogy erőt vegyenek rajtunk ezek a félelmek, évekre tévutakra ítéljük magunkat, mint Izrael és értelmetlen dolgokra vesztegetjük az időnket. Vagy azt a lehetőséget választjuk, hogy Istenre bizzuk magunkat, és akkor minden menni fog. A vágyaink földjét, az ígéret földjét nem nekünk kell meghódítanunk, hanem ajándékba kapjuk; az esetleges nehézségeket nem a magunk erejéből kell legyőznünk, hanem Isten erejéből. Mindenek fölött tudatában kell lennünk annak, amit a későbbiekben Izrael mond:

„Kivezette népét ujjongásban,
választottait vigasságban.
Nekik adta a nemzetek országait,
elfoglalták a népek tulajdonát,
hogy megtartsák rendeleteit,
és kövessék törvényeit. Alleluja!” (Zsolt 105,43-45)

B.) Számok könyve 13-14

C.) Bevezetés

1.) Jahvista (Szám 13-14)

13,17 Elküldte tehát ezeket Mózes, hogy vegyék szemügyre Kánaán földjét és azt mondta nekik: »Menjetek fel a Délvidéken át, s ha feljuttok a hegyekre, 18 vegyétek szemügyre azt a földet, hogy milyen, meg a népet, amely lakja, hogy erős-e vagy gyenge, hogy számra nézve kevés-e vagy sok, 19 maga a föld jó-e vagy rossz, milyenek a városok, körülkerítették-e

vagy kerítetlenek, **20** a talaj kövér-e vagy sovány, erdős-e vagy fátlan. Legyetek bátrak, s hozzatok nekünk a föld gyümölcsseiből.»

22 Felmentek a Délvidékre, s eljutottak Hebronba, ahol Achimán, Sisáj és Talmáj, Enák fiai voltak. **23** Aztán elmentek a Szőlőfűrt völgyéig, s levágtak egy szőlővesszőt a fűrtjével együtt, s két férfi egy rúdon elhozta, és vettek a hely gránátalmáiból és fűgéből is.

(Visszatértek) és megmutatták a föld gyümölcsseit **27** és elbeszélték, mondván: »Eljutottunk arra a földre, amelyre küldtél minket, s az csakugyan tejjel-mézszel folyó ország, amint ezekből a gyümölcsökből is látható, **28** de igen erős lakói, nagy és fallal körülvett városai vannak: Enák utódait is láttuk ott. **29** Amalekiták laknak a Délvidéken, hetiták, jebuziták, amoriták a hegy-ségben és kánaániak laknak a tenger mellett és a Jordán folyó körül.«

30 Zúgolódni kezdett erre a nép Mózes ellen, de Káleb csendesítette őket, és azt mondta: »Csak menjünk fel, s foglaljuk el azt a földet, mert el tudjuk foglalni.« **31** Ám a többiek, akik vele voltak, azt mondták: »Semmi képpen sem mehetünk fel e nép ellen, mert erősebb nálunk.«

14,1 Jajveszékelve sirt emiatt az egész sokaság azon az éjszakán **4** Majd azt mondták egymásnak: »Állítsunk magunk fölé vezért és térjünk vissza Egyiptomba.«

(Kaleb azonban azt mondta:) **8** Ha az Úr kegyelmes lesz, bevisz minket rá, s ideadja azt a tejjel s mézzel folyó földet. **9** Ne lázongjatok az Úr ellen, s ne féljetek annak a földnek a lakóitól, mert úgy megehetjük őket, mint a kenyeret. Eltávozott tőlük minden oltalmuk: az Úr velünk van, ne féljetek!«

8 Ha az Úr kegyelmes lesz, bevisz minket rá, s ideadja azt a tejjel s mézzel folyó földet. **9** Ne lázongjatok az Úr ellen, s ne féljetek annak a földnek a lakóitól, mert úgy megehetjük őket, mint a kenyeret. Eltávozott tőlük minden oltalmuk: az Úr velünk van, ne féljetek!«

11 Így szólt ekkor az Úr Mózeshez: »Meddig gyaláz engem ez a nép, meddig nem hisz nekem, mindazon jelek ellenére, amelyeket véghezvittem elöttük? **12** Megverem tehát dőghalállal, s elpusztítom, téged pedig nagy és ennél erősebb nemzet fejedelmévé teszek.«

2.) Papi irat (Szám 13-14)

13,1 Ekkor szólt ott az Úr Mózeshez: **2** »Küldj férfiakat, hogy vegyék szemügyre Kánaán földjét, amelyet majd Izrael fiainak adok, minden törzsből egyet-egyet, a fejedelmek közül.« **3** Megtette Mózes, amit az Úr parancsolt, s elküldte Páran pusztából a fejedelmi férfiakat...

21 Felmentek tehát, s kikémlélték a földet a Szín-pusztától kezdve egészen Rohóbig, amely Emát felé menet van.

25 Negyven nap múlva aztán, bejárva az egész vidéket, visszatértek a föld kémei, **26** s eljutottak Mózeshez és Áronhoz meg Izrael fiainak egész

gyülekezetéhez a Párán-pusztába, amely Kádesnél van. Beszámoltak nekik és az egész közösségnek. **32** Gyalázták Izrael fiai előtt azt a földet, amelyet megtekintettek, mondván: »A föld, amelyet bejártunk, elemészti lakóit, népe, amelyet láttunk, szálás termetű, **33** láttunk ott jó néhány szörnyet Enák fiából, az óriások nemzetségéből, akikhez képest mi olyanoknak látszottunk, mint a sáskák.«

14,1 Jajveszékelve sírt emiatt az egész sokaság azon az éjszakán **2** és Izrael valamennyi fia zúgolódott Mózes és Áron ellen: **3** »Bárcsak meghaltunk volna Egyiptomban, s bárcsak elpusztulnánk ebben a kietlen pusztában, s ne vinne be minket az Úr arra a földre, hogy magunk kardélre ne hulljunk, feleségeink és gyermekeink pedig fogságba ne jussanak! Nem jobb-e visszatérnünk Egyiptomba?« **4** Majd azt mondták egymásnak: »Állítsunk magunk föl vezetőt és térjünk vissza Egyiptomba.«

5 Amikor ezt Mózes és Áron meghallották, arcukkal a földre borultak Izrael fiainak egész közössége előtt. **6** Józsue, Nún fia pedig, meg Káleb, Jefóne fia, akik szintén bejárták azt a földet, megszággatták ruháikat, **7** s szóltak Izrael fiainak egész közösségéhez: »A föld, amelyet bejártunk, felelte jó.

10 Amikor erre az egész közösség felkiáltott, és meg akarta kövezni őket, megjelent az Úr dicsősége a szövetség sátra felett, Izrael minden fia előtt.

26 Így szólt továbbá az Úr Mózeshez és Áronhoz: **27** »Meddig fog még zúgolódní ellenem és a felette gonosz közösség? Hallottam Izrael fiainak zúgolódását! **28** Mondd meg tehát nekik: Amilyen igaz, hogy én élek – ezt üzeni az Úr –, olyan igaz, hogy amint szólni hallottalak benneteket, úgy fogok tenni veletek. **29** Ebben a pusztában fog heverni holttestetek. Senki, akit megszámláltak a húszesztendősk s az idősebbek közül, aki zúgolódott ellenem, **30** be nem megy arra a földre, amely felől esküre emeltem kezem, hogy lakóivá teszlek titeket, kivéve Kálebet, Jefóne fiát és Józsuét, Nún fiát. **31** Gyermekeiteket azonban, akikről azt mondtátok, hogy ellenség zsákmányává lesznek, beviszem: hadd lássák a földet, amely nektek nem tetszett.

3.) Második Törvénykönyv 1,6-8.19-46

Indulás a Hórebtől **6** »Az Úr, a mi Istenünk szólt hozzánk a Hóreben, és azt mondta: `Eleget voltatok már ennél a hegynél! **7** Forduljatok meg, és menjetek el az amoriták hegységére, s a többi helyre, amely annak közelében van: a Mezőségre, a Hegyvidékre, az Alföldre, a Délvidékre, a tenger mellékére, a kánaániak földjére és a Libanonra, egészen a nagy folyóig, az Eufráteszig. **8** Íme, mondom, nektek adtam azt: Menjetek be, és foglaljátok el azt a földet, amely felől megesküdtök az Úr atyáitoknak, Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak, hogy nekik és utódaiknak adja.'

Hiteltenség Kádes-Barneában **19** Ezek után elindultunk a Hórebtől, és átmentünk azon a rettenetes és végtelen nagy pusztán, amelyet láttatok, az

amoriták hegysege felé vivő úton, amint az Úr, a mi Istenünk parancsolta nekünk. Amikor aztán Kádes-Barneába jutottunk, **20** azt mondtam nektek: Eljutottatok az amoriták hegységéig, amelyet az Úr, a mi Istenünk nekünk ad. **21** Lásd e földet, amelyet az Úr, a te Istened neked ad, menj fel, és foglald el, amint az Úr, a mi Istenünk atyáidnak mondta; ne félj és semmit se rettegj.

22 Erre valamennyien elém járultatok, és azt mondtátok: 'Küldjünk el férfiakat, hogy vegyék szemügyre a földet, és mondják meg, melyik úton kell felmennünk, és mely városokba kell mennünk.' **23** Mivel tetszett nekem ez a beszéd, elküldtem közületek tizenkét férfit, egyet-egyet minden törzsből. **24** Azok el is indultak, felmentek a hegysegre, és eljutottak egészen a Szőlőfűrt völgyéig. Szemügyre vették a földet, **25** vettek gyümölcséből, s hogy megmutassák termékenységét, elhozták hozzánk, és azt mondták: 'Jó az a föld, amelyet az Úr, a mi Istenünk adni fog nekünk.' **26** Ti azonban nem akartatok felmenni, hanem ellene szegültetek az Úr, a mi Istenünk szavának. **27** Zúgolódtatok sátraitokban, és azt mondtátok: 'Gyűlöl minket az Úr. Azért hozott ki minket Egyiptom földjéről, hogy az amoriták kezébe adjon, és eltöröljön bennünket. **28** Hova menjünk fel? Maguk a kémek félemlítették meg szívünket, mert azt mondták: Igen nagy az a sokaság, termetre szálasabb nálunknál, a városok nagyok, és meg vannak erősítve az édig: az enakiták fiait láttuk mi ott.'

29 Erre én azt mondtam nektek: Ne rettegjete, és ne féljete tőlük. **30** Az Úr Isten, aki vezet titeket, maga fog harcolni értetek, mint ahogy Egyiptomban cselekedett mindenki szeme láttára. **31** A pusztában is – te magad láttad –, úgy hordozott téged az Úr, a te Istened, mint ahogy az ember szokta hordozni kicsi gyermekét, az egész úton, amelyen jártatok, amíg eljutottatok erre a helyre. **32** De még ekkor sem hittetek az Úrnak, a ti Isteneteknek, **33** aki előttetek járt az úton, és kijelölte a helyet, ahol sátraitokat fel kellett állítanotok, és éjszaka tűz által mutatta nektek az utat, nappal pedig felhőszlop által.

34 Amikor aztán az Úr meghallotta siránkozásotokat, megharagudott és megesküdött: **35** 'E gonosz nemzedéknek férfiai közül senki sem fogja meglátni azt a jó földet, amelyet esküvel ígértem atyáitoknak – **36** kivéve Kálebet, Jefóne fiát: ő ugyanis meglátja, és neki meg fiaiának adom azt a földet, amelyet taposott, mert követte az Urat.' – **37** Nem is lehet csodálni a nép ellen való haragját, amikor még énrám is megharagudott az Úr miattatok, s így szól: 'Te sem mégy be oda!' **38** Józsue, Nún fia, a te szolgád mégy be helyetted. Biztasd őt, és erősítsd, mert ő osztja el sorshúzással azt a földet Izraelnek. **39** Gyermekeitek, akikről azt mondtátok, hogy fogságba kerülnek, s fiaitok, akik ma még nem ismerik a jó és rossz különbségét, azok mennek be; nekik adom azt a földet, s ők foglalják el. **40** Ti azonban forduljatok meg, s menjete vissza a pusztába, a Vörös-tenger felé vivő úton!'

41 Erre ti azt feleltétek nekem: 'Vétkezünk az Úr ellen; felmegyünk és harcolunk, amint az Úr, a mi Istenünk parancsolta.' Amikor aztán felfegyverkeztek, s a hegyre tartottatok, 42 azt mondta nekem az Úr: 'Mondd nekik: Ne menjetek fel, s ne harcoljatok, mert nem vagyok veletek, hogy el ne hulljatok ellenségeitek előtt.' 43 Én szóltam, de ti nem hallgattatok rám, hanem szembeszálltatok az Úr parancsával, és felfuvalkodottan felmentetek a hegyre. 44 Erre kijöttek az amoriták, akik a hegységben laktak, felvonultak ellenetek, és úgy megkergettek titeket, ahogy a méhek szokták megkergetni az embert, és vágta titeket Szeírtól Hormáig. 45 Amikor aztán visszatértek és sírtatok az Úr előtt, ő nem hallgatott meg titeket, s nem akart figyelni szavatokra. 46 Így hosszú időn keresztül Kádes-Barneában maradtatok.

4/ a) Képek nyelve – Megesett-e már velünk életünk során olyan helyzet, amely nagy változást eredményezett és amelyre hosszú időn keresztül vágyakoztunk?

A résztvevők feljegyzik egy papírlapra, hogy milyen érzések voltak bennük a vágyott változás előtt és után:

változás előtt	változás után

A kihelyezett fotókból kiválasztják a résztvevők azt, amelyik véleményük szerint legjobban kifejezi az ő akkori helyzetüket, és utána megbeszélik.

4/b.) – „A hívásnak a visszautasításában sok a bűn. Az első egy hitlenség, egy bizalmatlanság a jó Istennel szemben. Mert a hívás az Istennek egy nagy ajándéka. Az tisztelatlenség, ha visszautasítom ezt az ajándékot. A hívás visszautasításában a kegyelmet is visszautasítom, pedig maga a kegyelem egy ígéret is. Milyen ígéret? Egy nagyobb istenlátás, nagyobb istendicsőség. Tehát a visszautasítás a helyes önszeretet ellen is bűn.

Szóval ezeket így kidolgoztam, és arra az elhatározásra jutottam, hogy minden hívást szó nélkül, rögtön észreveszek és követni fogom.” (I. Mócsy Imre SJ., Hagytam magam szeretettni, 28. o.)

5/ a.) A jövő kockázata – Vajon mi az oka a világ minden részén megfigyelhető elvándorlásnak? Sokféle oka lehet, hogy valaki ilyen nagy változásra szánja el magát. Az elmúlt évben Németországból pl. 53 000 ember vándorolt ki. Három megkérdezett közül az egyik azt mondta, hogy Németország frontország, tele van nukleáris fegyverekkel, rakétákkal, kémekkel, a másik azt felelte, hogy ha nem lesz háború, Európa maga fogja tönkretenni magát a mértéktelen, túlzott fogyasztásával, a harmadik pedig azzal indokolta a kivándorlását, hogy egyszerűen csak olyan helyen akar élni, ahol olyan hangosan kiabálhat, amilyen hangosan csak akar, anélkül, hogy a szomszédja szólna érte. Három extrém válasz? A kivándorlási hivatalok számára jól ismertek ezek az okok, amelyek valakit a hazája elhagyására késztetnek: a fegyverkezési versenytől, a munkanélküliségtől, a környezetszennyezéstől való félelem vagy egyszerűen egy kevésbé hektikus és nyomasztó élet utáni vágy.

Mindig ugyanaz történik – Egy nép életében sem lehetetlen hasonló helyzet. A népek vándorlása, vándorlási hulláma mindig újra bekövetkező esemény. De nem elég csupán arra hagyatkoznunk, hogy majd elmúlik ez a menekülési tendencia; mert ezekben sok tükröződik embertársaink jelenlegi alap-beállítottságából, és ez már fontossá teszi ezt a kérdést.

Izraelnek egy adott életszakasza meglepő aktuális jelentéssel bírhat számunkra is: Elérkezett az ígéret földjére való bevonulás pillanata; ez a pillanat Izraelt az elé a kérdés elé állítja, hogy ezt a jövőjére vonatkozó döntő lépést meg meri-e tenni vagy sem.

Nem véletlen, hogy Izrael történetének ez a része az Ószövetségben különböző változatokban található meg.

A nagyság problémája – A felderítők visszatérésének történetével az ígéret földjéről először az ún. jahvista szerző művében találkozunk, aki egy izraelita szerző a Kr. e. 10 századból. Az általa írt mű ma megegyezik a Mózes 5 könyvének egy részével. Leírja, hogy a tizenkét törzs Dávid és Salamon alatt nagyhatalommá vált. Nem sokkal ezelőtt még félnomád törzsekként vándoroltak be Kánaánba, és az első időben idegenekként éltek a nagy királyvárosok között, mint Jeruzsálem, Gézer, Megiddó, Bétsán vagy Hacor. Aztán Dávid és Salamon alatt hirtelen az ország uraivá váltak. Nem csak arra kellett

igent mondaniuk az izraelitáknak, hogy a királysággal a régi szabadságukat elvesztették, hanem arra is, hogy a letelepedéssel földművelővé kellett válniuk. Jahvéval, a pusztai Istennel paraszttá lenni?

Még további 400 évvel később is, Jeremiás idejében is voltak olyan emberek Izrelben, akik ősatyjuk utasítását követve éltek:

⁶ De ők így szóltak: »Nem iszunk bort, mert Jonadáb atyánk, Rekáb fia ezt parancsolta nekünk: `Ne igyatok bort soha, se ti, se fiaitok! ⁷ Házat se építsetek, magot se vessetek, és szőlőt se ültessetek, hogy ne legyenektek! Hanem sátrakban lakjatok egész életetekben, hogy sok ideig éljete a föld színén, ahol jövevények vagytok! ⁸ Hallgattunk Jonadáb atyánknak, Rekáb fiának szavára, mindarra, amit parancsolt nekünk, hogy ne igyunk bort egész életünkben, se mi, se feleségünk, se fiaink, se leányaink; ⁹ ne építsünk házakat, hogy azokban lakjunk, és ne legyen szőlők, se szántóföldünk, se vetésünk. ¹⁰ Ezért sátrakban laktunk; hallgattunk rá, és mindenben úgy cselekedtünk, ahogy Jonadáb atyánk parancsolta nekünk. ¹¹ Amikor azonban Nebukadnezár, Babilon királya felvonult az ország ellen, azt mondtuk: Jöjjetek, menjünk el Jeruzsálembe a káldeaiak hadserege elől és az arámok hadserege elől! Így telepedtünk le Jeruzsálemben.« (Jer 35,6)

Dáviddal és Salamonnal egy új életszakasz kezdődött Izrael életében. De valóban ebbe az irányba kell tovább mennie? Nem lenne jobb úgy, ahogy a múltban volt? Tört elő a kétkedés.

Ebben a helyzetben mondja el a jahvista szerző kortársainak a hírszerzők történetét. (A mai ószövetségi

bibliikus tudomány egyetért abban, hogy Mózes 5 könyvében Izrael története legalábbis két önálló írás egybefűzéséből jött létre. A nyelvi és a stilisztikai sajátosságok alapján lehetséges ezt a két írást – az ún. jahvista és ún. papi iratot – viszonylag egyértelműen

megkülönböztetni egymástól. Ezt a tudományos analízis alapján összeállított szöveget közzétük a Bevezetés 1., 2. és 3. pontjában).

A nagyságtól való félelem – A feladat nagyságához, ami rájuk várt, úgy érezték, nincsenek ahhoz felnőve, ezért nem akartak tovább menni, inkább vissza szerettek volna térni Egyiptomba a húsos fizekhez, a szolgaságba! Valóban, el kell ismerni: A jövő, amely ezen a termékeny földön rájuk várt, nagyon ígéretes volt. De várt ott rájuk olyasmi is, ami túl nagy nehézségnek látszott: egy erős nép megerő-

sített városai, s ehhez még ráadásul az óriások! Olyan érthetetlen hát, hogy nem akartak továbbmenni?

És mégis – mondja a jahvista ezzel a történettel –, és mégis tévedés Izrael habozása. Atyáink ezzel eljátszották a jövőjüket! Isten kiszabadította őket Egyiptomból és mégsem bíztak a jövőben, ezért elkezdődött negyven éves bolyongásuk a pusztában. Fel kellett ismerniük, hogy most valami hasonlóan félelmetes dolog néz velük farkasszemet a jövő problémájában. Aki ebben a pillanatban nem Istenre tekint, az habozásával most is eltékozolja és elrontja a saját és népe jövőjét. Vajon a jahvista követelménye, amit az atyák tapasztalatából kortársai elé állít, csak nekik szól? Az, mint a Biblia üzenete, nem érvényes mindig?

Kérdés hozzánk – Milyen a mi jövőképünk: pozitív, negatív? A fejlődés, a gazdasági és technikai lehetőségek meghatározzák a további életünket. Ellene vagyunk ezeknek a jó lehetőségeknek? De a jó lehetőségek mellett ott a kockázat is: Tudjuk, hogy ezek az új technikai, ipari és gazdasági lehetőségek éppen hogy óriási fenyegetést is képeznek azzal, hogy összehangolt hatalmi csoportok fenyegető bátyái egyben.

Ez a kérdés. Ha mi csak a normál lehetőségeinkkel számolunk – mi az „egyszerű polgárok”, akik a gazdasági, politikai és katonai nagyhatalmak szemében nem kevésbé idegennek és jelentéktelennek látszunk, mint a félnomád Izrael látszott a terület kánaáni városállamainak! – ha mi csak a saját lehetőségeinket tekintjük, lehetetlennek látszik, hogy egy másik jövőt, a jó jövőt keressünk. De a dolog azért nem ilyen egyszerű! Nekünk is fel van téve a kérdés, hogy vajon mi komolyan vesszük-e Istent? Felénk is elhangzik a kérdés, hogy mi vajon ragaszkodunk-e ahhoz, hogy Isten neve Jahve, azaz „Én vagyok, aki ott vagyok”, vagy Emmanuel, azaz „Velünk az Isten”.

Nemde azt jelenti ez, hogy a jövőbeli problémáinkat nem egyedül kell megoldanunk?

5/b.) Aki a jövőt befeketi – Körülbelül 400 évvel később a hírszerzők történetét újra elmondták. Más hangsúlyokkal, mert közben változtak az idők és a körülmények. Jeruzsálem és Júda lakosainak legnagyobb része már 40 éve a babiloni fogságban él. Círusz idejé-

ben történt, hogy a babiloni birodalom összeomlott, és a foglyok hazatérhettek. Persze, aki Izrael spontán indulását várta, annak csalódnia kellett. Az elmúlt évtizedek során sokan megtelepedtek, a föld polgáiraivá váltak. Megházasodtak Babilonban, gyermekeik születtek, tekintélyre és birtokra tettek szert. Ezért aztán először követeket küldtek hazájukba. Körül kellett nézniük, hogy a nagy lerombolás utáni negyven évben mi történt Kánaánban. A küldöttek nem túl örömteli hírral tértek vissza. A templom romokban hevert. Jeruzsálem távol állt attól, hogy virágzó városnak lehessen nevezni, és a birtokviszonyok is gyakran zavarosak voltak. Végző soron csak a szegénység, munka és bosszúság várt azokra, akik atyáik hazájába visszatértek.

Ezek között a körülmények között mondta el újra a papi irat szerzője a hírszerzők történetét.

A hit „mégise” – A papi iratban az egész történet kezdeményezője Isten: a hírszerzők küldése (13,1-3), vezetés az ígélet földjén (14,3), Józsué és Káleb megmentése a megkövezéstől (14,10), és a büntető ítélet Izrael fiai fölött (14, 26-31). A hírszerzők beszámolója – eleve gyalázkodásnak (13,32) minősül, mert csak negatívumokat tartalmaz.

Érdekes: Nem lehet a hírszerzőknek felróni, hogy nem hoztak magukkal jó hírt arról a földről, hanem sötéten festették le, azzal, hogy elmondták a benyomásaikat, azt, hogy ott talán a halál vár majd rájuk. Látszólag semmi pozitívat nem hoztak magukkal. Végül mégis kiderül, hogy az a hír, hogy ezen a földön csak a halál lenne a jövőjük, hamis. Nyilvánvalóvá válik, hogy Józsuének és Kálebnek van igaza a „mégisben”: A jövőnk ezen a földön nagyon jó.

Persze azt a jót, ami azon a földön van, meg kell először ismerni, és bevonulni arra a földre. Ez a felismerés rejtve marad azok előtt, akik egy ilyen kilátás ellen morognak és maradni akarnak, mert nem hiszik, hogy később Istennel minden jóra fordul.

A papi irat szerzője hallgatóitól egyáltalán nem kívánja, hogy rőzsaszínben lássák a jövőbeni országot. Láthatjuk a sötétet is. A nehézségeket, amelyek léteznek, nem kell ártalmatlannak feltüntetni, még akkor se, ha azok az életszínvonal esését, sok energia befekteté-

sét, ráadásul a régi jog és birtokviszonyok veszélyeztetését jelentik. Ezekre mind igent lehet mondani, mert Isten csak azon a földön és csak azok között a körülmények között tud jó jövőt ajándékozni nekünk. És éppen ezért nem szűnik meg velünk élni. Egy kevésbé örömteli jövő is lehet jó jövő Istennel. Igen, egy kevésbé örömteli jövő is tud nagyon-nagyon jó időszak lenni, ha lehetséges a nagyhatalmaktól való függetlenségben élni.

A papi irat szerzőjének véleménye szerint szabaddá kell válnunk attól az igénytől, hogy mindig kedvező előrejelzéseket akarunk hallani, mert nem ezek garantálják a boldogságunkat. Ezt egyedül azzal indokolja, hogy Isten bennünket nem a pusztulásba, hanem az életre akar vezetni. Ezért jelentette ki az özönvíz után:

»Nem átkozom meg többé a földet az ember miatt: mert az emberi szív gondolata ifjúságától fogva hajlik a rosszra. Nem sújtom többé az összes élőlényt úgy, ahogy tettem. Amíg tartanak a föld napjai, meg nem szűnik többé a vetés és az aratás, a hideg és a meleg, a nyár és a tél, az éjszaka és a nappal.« (Ter 8,21-22)

5/c.) A múlt tapasztalatainak komolyan vétele – A deuteronomista szerző a hírvivők történetét írásműve elejére helyezi, és összefoglalása erről a történetről olyan, mint egy „anti-exodus”. A nép parancsmegtagadása, hogy elfoglalja az országot, egy „anti-credoban” csúcsosodik ki: ”Gyűlöl minket az Úr. Azért hozott ki minket Egyiptom földjéről, hogy az amoriták kezébe adjon, és eltöröljön bennünket” (1,27). A népnek nincs bátorsága („Hova menjünk fel? Maguk a kémek félemlítették meg szívünket” 1,28), arra, hogy az ellenség túlereje ellenére az Úr hatalmas kezébe helyezze magát, aki erejét éppen az Egyiptomból való kivonulás során megmutatta. Evvel az ősi átoknak a mű elejére helyezésével a deuteronomista szerző kulcsot ad a kezünkbe, hogy Izrael miért játszotta el újra az országot: mert nem bízott igazán Istenben.

Lehetséges tehát, hogy közülünk sokan nem éreznek elég bátorságot a nehézségek és terhek elviselésére. Ezek ragaszkodnak ahhoz, hogy minden körülmények között ma akarnak jól élni. Látnunk kell, hogyan jutnak idáig. Téves dolog politikai és gazdasági álmokat

Istenre építeni. Nem csak mi gondolkodunk így. Már így gondolkodtak Izrael fiai is, mikor az országukat és népüket pusztulásba sodorták. Nekik, akik a királyság és Jeruzsálem pusztulásának múltbeli katasztrófájára rákérdeztek, egy harmadik bibliai szerző a Második Törvénykönyvben, ugyanabban az időben, mint a papi irat szerzője, újra elmondta a hírszerzők egy másik történetét. Azoknak, akik tanácstalanul visszamaradtak az országban, így szól a nép tagadásáról:

„Azt mondták: `Jó az a föld, amelyet az Úr, a mi Istenünk adni fog nekünk.' **26** Ti azonban nem akartatok felmenni, hanem ellene szegültetek az Úr, a mi Istenünk szavának. **27** Zúgolódtatok sátraitokban, és azt mondtátok: `Gyűlöl minket az Úr. Azért hozott ki minket Egyiptom földjéről, hogy az amoriták kezébe adjon, és eltöröljön bennünket. **28** Hova menjünk fel? Maguk a kémek félemlítették meg szívünket, mert azt mondták: Igen nagy az a sokaság, termetre szálásabb nálunknál, a városok nagyok, és meg vannak erősítve az élig: az enakiták fiait láttuk mi ott.'

29 Erre én azt mondtam nektek: Ne rettegjete, és ne féljete tőlük. **30** Az Úr Isten, aki vezet titeket, maga fog harcolni értetek, mint ahogy Egyiptomban cselekedett mindenki szeme láttára. **31** A pusztában is – te magad láttad –, úgy hordozott téged az Úr, a te Istened, mint ahogy az ember szokta hordozni kicsi gyermekét, az egész úton, amelyen jártatok, amíg eljutottatok erre a helyre. **32** De még ekkor sem hittetek az Úrnak, a ti Isteneteknek” (MTörv 1,25-33)

A jövő - Istenen múlik – Izrael népe már akkor, és aztán is a története során mindig ugyanazt a hibát követi el. Mindig újra meg kell tapasztalnia és megértenie, hogy Isten nem csak közli akaratát, hanem uralkodik is, gyermekeit minden nap az életre vezeti, és nekünk nem kell azon aggodalmaskodnunk, hogy vajon ez holnap valóban bekövetkezik-e.

Bizonyosak vagyunk abban, hogy ez soha nem azon múlik, hogy jóvendő életkilátásainkat pozitívan vagy negatívan értékeljük. A kiküldött hírvivők közül nem mindegyik tér vissza szőlővel, gránátalmával és fügével. A kevésbé örömteli híreket hozókat is el kell fogadnunk. Ezzel azonban nem módosul az az alapvető tény, amely éppen az öszi valósága és az új szövetség tapasztalata: Hogy Isten itt és most gondol a mi életünkre. Az Óáltala teremtett világban mi mindnyájan emberként tudunk élni. Ha hiszünk ebben, akkor minden körülmények között kimondjuk Józsuéval és Kálebbel: „A föld feletted jó”. A jövőnk végülis nem a tettekésségünkön, hanem a hitünkön

műlik, mert azt választ, hogy vagy elindulunk – vagy talán: megelégszünk – legalábbis mi – azzal, amink ma van.

Manapság sok visszatekintéssel találkozunk: Mi történt az Egyházzal 45 után, az ötvenes években, később, aztán a fordulat éve, 1989 után? Történelmi kutatások, adatok, személyes visszaemlékezések nyomán tudhatunk arról, mi tartotta életben az emberek hitét. Nem a reális valóság, hiszen semmi sem szólt amellett a kemény, majd a puha diktatúra éveiben, hogy valamikor egy jobb jövőre számíthatunk. Sokan nem is bíztak benne, és más országban keresték egyéni boldogulásukat. Sokan most is a „most akarok jól élni” fogóságában élnek, és mindig az erre legkecsegtetőbb kilátást kínáló utat választják. A hívő ember sem látja rózsaszínben a világot, látja a nehézségeket is, de nem riad meg tőlük, mert tudja, hogy Isten segítségével képes legyőzni azokat.

D.) Óravázlat

<i>Feladat</i>	<i>Módszer</i>	<i>Eszközök, időtartam</i>
1. Ének: Bizakodjatok, jó az Úr	ének kottából	Énekelj az Úrnak, 281. o. 5 perc
2. A hírvivők történetének megközelítése Képek nyelve, lásd Alapgondolat, Bevezetés 4/a, 4/b.	egyéni gondolkodás, jegyzetelés, képválogatás majd csoportos megbeszélés az óravezető irányításával	papírlap, lásd Bevezetés 4/a, ceruza, képek 30 perc
2. Szinoptikus összehasonlítás a jahvista és a papi irat között A különbségek bejelölése, megbeszélés az óravezető kiegészítéseivel, lásd Bevezetés 5.a.-b.	2-3 fős kiscsoportban, utána csoportos megbeszélés az óravezető irányításával	szentírási szövegek külön lapon, lásd: Bevezetés 1-2 55 perc

<i>Feladat</i>	<i>Módszer</i>	<i>Eszközök, időtartam</i>
3. A deuteronomikus gyűjtemény Lásd Bevezetés 5. c.	az óra- vezető elő- adása, egyéni jegyzete- lés	szentírási szöveg külön lapon, lásd Bevezetés 3. tábla, kréta, jegyzetfüzet, ceruza, 15 perc
4. Bízni az ígértben: Az óravezető még egyszer összefoglalja a hírszerzők történetének lényegét és impulzu- sokat ad az egyéni meditációhoz. Mindhárom gyűjtemény közös kérdése a hírszerzők történetében: Hogy állunk az isteni ígéretekkel? Hiszünk abban, hogy Isten valóban az „ígéret földjére” akar ben- nünket vezetni, vagy a saját okosságunkban bízunk (katonai szándékok és félelmek, hiányzó garanciák)? Abban a helyzetben vagyunk, hogy Isten kegyelmi eszközeinek jeleit mindenekelőtt felismerjük (az ország termékenységét az óriási szőlőben)? Tudunk az Isten múltbeli nagy tetteire való visszaemlékezésből (egyiptomi szabadtás) reményt meríteni a jövőhöz? A hírvivők története elmondja nekünk, hogy Izrael hogyan játszotta el a jövőjét. Tudunk belőle tanulni?	csoportos meditáció, csöndes egyéni átgondolás a kérdések alapján	középre helye- zünk egy gyü- mölcsös tálat gyümölcsökkel 15 perc
5.) Befejző ének: Bizakodjatok, jó az Úr		kotta

A Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat budapesti Központ-
jában „**Élő Ige**” címmel **Bibliaiskola** működik (szeptembertől jú-
niusig minden hónap első hétfőjén du. 5-7-ig). Jelen füzetünk a
hatvankilencedik óra anyagát tartalmazza.

Budapest, 2010. márc. 15.

Szeretettel:

Vágvölgyi Éva óravezető
Tarányi Béla szakmai vezető

Markó Timea

Az Iszlám (2)

Iszlám miszticizmus, azaz a szúfizmus: صوفي

Az iszlám formalisztikus irányai mellett már a 8.-9. századtól megjelentek azok az aszketikus életet hirdető, világtól elforduló "szent emberek", akik Isten szeretetét a világ minden bölcsességénél többre becsülve darócruhát öltöttek, szent életet éltek és a hit mélységeiben elmerülve, önkívületi állapotban keresték az istenséggel való érintkezést. Ezeket a misztikus gondolatok útján járó mestereket darócruhájukról (szúf) nevezték el szúfiknak.

Minden muszlim, irányzattól függetlenül hisz Istenben, annak egyedüliségében és abban, hogy csak Ő méltó imádatra (tavhid), az Ő küldötteiben (ruszul) és prófétáiban (nabí), az Isten által leküldött könyvekben (kutub), az angyalokban (mala'ika), a Végső Napban (jaum ad-dín) amikor Allah számon kéri az emberek minden tettét, az elrendelésben (kadar), amely szerint Allah előre tudja, vagy előre el is dönti az emberek földi, illetve örök sorsát.

Az iszlám hit öt pillére

- **Hitvallás:** الشَّهَادَةُ (al-sahada)
- **Imádkozás:** الصلاة (al-szalat)
- **Böjt:** الصوم (al-szaum)
- **Szegényadó:** الزَّكَاةُ (al-zakat)
- **Zarándoklat:** الْحَجُّ (al-hadzsz)

Istenhit (tavhid التوحيد): Az iszlám központi gondolata Isten egyisége és egyedülvalósága. Teológiai rendszerében szigorú monoteizmust valósít meg. Az iszlám legkomolyabb bűnnek tartja az Istennel való társítást (sirk: شرك). Az iszlám istenképe legtömörebben a Korán 112. szúrájában van megfogalmazva: „Mond, Ő az Egyetlen Isten. Az Örökké való Isten. Nem nemzett és nem nemzetett. Senki sem hasonló Hozzá.” كَفَوْا لَهُ يَكُنْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَلِدْ لَمْ يَلِدْ لَمْ يَلِدْ أَحَدُ اللَّهِ هُوَ قُلْ أَحَدُ

Az Allah: الله szó etimológiailag az arab iláh: إله (istenség, isten) szóból származik. A szó konkrét jelentése „az Isten”. Allah nem nemzett és nem nemzés útján jött létre. Nincs (meghatározható) lak-helye, láthatatlan és öröktől való, se alakja, se színe, se részei. Élet és tudás teljének a birtokában van, mindenható és mindent látó. Semmi sem történik akarata nélkül. Isten mindenható, mindenhatósága létével egy. Isten hét tulajdonsága (élet, tudás, hallás, látás, akarat, mindenhatóság és beszéd) öröktől valók és Isten lényegéhez tartoznak.

Küldöttek (ruszul الرسل) és **proféták** (nabi الأنبياء): Az iszlám tanítása szerint Allah elküldte a profétáit, hogy intők legyenek a **Végső Napról**. A profétákon kívül szent emberek nincsenek, kivéve Mahdit. – Vannak proféták, akiket Isten küldött. Az első Ádám, és Mohamed a legutolsó proféta. Az iszlám rendszerében Isten kinyilatkoztatásait proféták, vagy küldöttek közvetítették az emberek felé. A profétákat az iszlám egyenrangúnak tekinti. A Korán összesen csak huszonöt profétát említ név szerint. Ezek a következők:

Adam (Ádám), Idris (**Enoch**), **Nuh (Noé)**, Hud (**Heber?**), Salih (**Salih**), **Ibrahim (Ábrahám)**, Ayub (**Jób**), Lut (**Lót**), Ishmail (Ismael), Ishaak (**Izsák**), Yakub (**Jákob**), Yusuf (**József**), Shuaib (**Jethro?**), Musa (Mózes), Harun (**Aron**), Davud (**Dávid**), Sulayman (Salamon), Ilyas (Éliás), Zulkifl (Ezékiel?), Al-Yasa (Illés), Yunus (**Jónás**), **Zakhariya (Zakariás)**, **Yahya (Keresztelő János)**, **Issa (Jézus)**, Mohamed.

Kinyilatkoztatott könyvek (kutub الكتب -ben Isten beszél. Az iszlám szerint egyes profétákon keresztül szent könyveket nyilatkoztatott ki. A Koránban név szerint szerepel a Tawrat: تورا (Tóra), a Zabur: زبور (Zsoltárok) és az Indzil: إنجيل (Evangélium), mint Allah által leküldött könyvek. Mindazonáltal az iszlám teológia szerint ezek a könyvek időközben eltorzultak, egyes részeik elvesztek, illetve más részeket toldottak hozzájuk. Ilyen módon egyedül a Korán tekinthető hiteles, eredeti formában rendelkezésre álló kinyilatkoztatásnak.

A Koránt Mohamednek adta Isten, részenként, 23 éven át. A törvényt Mózesnek, az evangéliumot Jézusnak, a zsoltárokat Dávidnak, más könyveket más profétáknak nyilatkoztatott ki. Számuk 104. A legnagyobb köztük a Korán, mely a többit érvénytelené tette, a Ko-

rán azonban soha érvényét el nem veszti. A Korán Isten ígéje, mint ilyen nem teremtett, hanem öröktől fogva van.

Angyalok és dzsinnek (*mala'ika الملائكة*): Az iszlám tanítása szerint el kell ismerni, hogy Istennek angyalok állnak rendelkezésére, akik végrehajtják akaratát és mindenben engedelmeskednek neki. A Koránban az Ádámot megkísértő gonosz Iblisz: إبليس nem angyal, hanem dzsin: جن. A dzsinnek az iszlám rendszerében tűzből teremtett lények, de ellentétben az angyalokkal, rendelkeznek szabad akarral, így van közöttük jó és rossz is. Az iszlámban szerepel a saitan: شيطان (sátán) – *kísértő* kifejezés is, ami elsősorban Iblisz és leszármazottait jelenti.

Végső Nap (*jaum ad-din اليوم الاخر*): Az iszlámban központi helyet foglal el a Végső Nap, amelyen Isten minden ember felett Ítéletet mond. A halott hitét halála után *Munkar* منكر és *Nakir* نكير angyalok megvizsgálják. A döntés értelmében a jók a Kertekbe: الجنة (*Dzsenna*), a rosszak pedig a Tűzbe النار (*Nar*) jutnak. E fogalmak megfeleltethetők a keresztény és zsidó vallás **Paradicsom** és **Pokol** fogalmainak. Az ítélet alapja a Korán szerint kizárólag az egyes ember *hite és a cselekedetei*, illetve Isten könyörületessége, ebből következően az iszlám elutasítja a **megváltás** fogalmát is. Létezik a túlvilág. Az utolsó ítélet előjele az Antikrisztus: الدجال (*daddsal*) fellépése és Jézus visszatérése.

Elrendelés (القدر خيره وشره *qadar*): Az iszlám szerint Isten "Megőrzött Táblákra" اللوحة المحفوظة (al-Lawhu 'l-Mahfuz) minden megtörtént dolgot felírt, és mindent, ami a jövőben fog, így az egyes emberek sorsát is. Az iszlám ugyanakkor elfogadja a szabad akarat létét, hiszen Isten minden dolgot a tudásával írt.

Iskolák, oktatási rendszerek és módszerek

A muszlim iskolatörténet kapcsán ki kell hangsúlyozni, hogy európai neveléstörténeti fogalmakkal nem vagy csak részben írhatóak le a muszlim iskolatípusok. A **madrassa**: (iskola) المدرسة eredetét, kialakulási és működési körülményeit illetően közép- és felsőfokú képzést nyújtó intézmény is lehetett, akár egyidejűleg is. Több európai iskolatípussal mutat hasonlóságot tananyagrendjét, az alapítás szokását és fokozatadományozási rendszerét tekintve, mindemellett azon-

ban olyan sajátos és egyedi jellemzőkkel is bír, hogy kontinensünk egyetlen iskolamodelljének sem feleltethető meg teljesen. A madrasza fejlődéstörténetét nyomon követve világosan látszik, hogy a főként jogi képzést nyújtó iskolatípus kezdetben egy-egy vallásjogi irányzat tanításainak továbbadására, megtámogatására szerveződött. A 11. században viszont már olyan madraszák is megjelentek, ahol egy helyszínen, de elkülönült módon valamennyi vallásjogi iskola képviseltette magát. Ezek az iskola-komplexumok (könyvtárral, lakóhelyiségekkel, étkezőkkel, csillagvizsgálókkal és fürdőkkel felszerelve) a középkori muszlim világ legragyogóbb képzési és tudományos központjai lettek, tananyagstruktúrájuk és számonkérési módszereik kapcsán is méltán tekinthetjük őket felsőfokú tanintézeteknek.

(Híres madraszák): Eme iskola típus szülőhelye Kelet-Irán volt, azon belül is Nisápúr városa, mely Bagdadban érte el virágzása csúcspontját, és vált a középkori európai egyetemekhez hasonló, magasszintű képzést nyújtó felsőfokú intézménnyé. Ez a fajta oktatási forma és annak rendszere mai napig megtalálhatóak a híres iszlám vallástudományi egyetemeken.

Zeituna Egyetemen جامعة الزيتونة folyó oktatás:

A Zeituna Egyetem, mely egykor madraszaként működött, központi jelentőségű területe volt a vallásjog tanításának. Ennek megvilágításához azonban számos tudományterület eredményeivel kellett megismerkedniük a diákoknak. A tananyag felépítése az alábbiakban foglalható össze: arab nyelv (al-lugha al-^oarabijja), a nyelvtan (al-nahw), a retorika (al-balágha vagy al-baján), az irodalom (al-adab), a Korán-olvasás (al-qirá'át), a Korán szövegeinek magyarázata (al-tafszír), a hagyományok (al-hadisz), a jog (al-fiqh), a jog forrásai és alapelvei (uszúl al-fiqh), vallástudomány (al-tauhid, al-kalám vagy uszúl al-dín).

Arab nyelv: A muszlim oktatás középpontjában – a középkorban éppúgy, mint napjainkban – a Korán tanulmányozása állt. Éppen ezért elengedhetetlen és fontos mindig is az arab nyelv megismerése, minél tökéletesebb megértése. Senki nem lehet sikeres hivatalnok, bíró, törvényhozó, tanár vagy vallási vezető, ha nem tud jól arabul. A

tanulást fontos lexikonok és szótárak segítik, amelyekből a tanulók kihámozhatják a Koránban szereplő ritka vagy nagyon nehezen értelmezhető kifejezések jelentését is

Nyelvtan: Számos nyelvész írt tankönyvet az arab nyelv nyelvtanáról, és ezek a művek jelentették és jelentik mind a mai napig az intézményben zajló grammatikai képzés alapját. A diákok megismerkedhetnek így a helyesírással, a helyes ejtéssel, a különböző nemű főnevek és igék ragozásával (egyes, kettes és többes szám, különféle igeidők és módok, rendhagyó esetek), a magánhangzók helyes használatával, a mondat szerkesztéssel, az írott és beszélt nyelvi változatok közti eltérésekkel, a hibák korrigálásával stb. Mindez nemcsak ahhoz szükséges, hogy képesek legyenek megérteni a Koránt, hanem ahhoz is, hogy tudják helyesen használni az arab nyelvet.

Retorika: A muszlimok körében mindig is rendkívül fontosnak tartották a szép kifejezőmódot, valamint az írott szövegek pontos és tetszetős szerkesztését. Egy tudós embernek illik tudni azt, hogy mely szavakat milyen szövegkörnyezetben és szituációban használja, és hogy melyik kifejezéseket kell kerülnie.

Irodalom: Az irodalom a középkori iszlám esetében olyan összefoglaló kifejezés, amely alá tartozik a költészet, a rímes próza, a mesék és az anekdoták, sőt, maguk a történeti elbeszélések is. A muszlimok körében, a birodalom különböző területein nagy népszerűségnek örvendtek valamennyi műfaj és valamennyi korszak alkotásai.

A Korán szövegeinek magyarázata: A nyelvi és irodalmi tanulmányok mellett, azokkal szorosan összefonódva folyt és folyik az iskolákban a Korán szövegeinek magyarázatával foglalkozó képzés. Mindenképpen vizsgálni kellett a szent szövegek megértéséhez azt a környezetet és kort, amikor keletkeztek. A diákoknak a Korán-magyarázatok hallgatása és tanulása közben nemcsak az a dolguk, hogy különböző tudós személyek eredményeit megismerjék és a Korán lényegéhez közelebb jussanak, hanem azt is be kellett látniuk, hogy a szent könyv magyarázata csakis tényeken és sokszorosan alátámasztott tudományos alapvetéseken nyugodhat.

Korán recitálása-olvasása: A felkészülő diákok számára fontos tananyag a Korán értő és világos felolvasása. A tanár előolvas, a nő-

vendékek pedig próbálják utánozni őt. Ezután a diákok maguk olvasák fel a szöveget, a tanár pedig javíttatja a hibáikat.

Hadiszok tanulmányozása: A hadiszok tanulmányozása fontos, bár jelentőségében sohasem ért fel a Korán megismerésével. A hadiszoknak hatféle gyűjteményét állították össze az iszlám kialakulása utáni évszázadokban, melyeket az iskolákban tanuló növendékek is ismertek és használtak. A legfontosabb válogatás az al-Bukhari által összeállított gyűjtemény. A mintegy félmillió neki átadott hagyomány közül végül körülbelül 7500 került bele válogatásába. A tudósok megkülönböztettek "megbízható", "jó" és "gyenge" hadiszokat, és komoly megfontolással szerkesztett rendszerükben nagy hangsúlyt fordítottak az első csoportba tartozó hagyományok hiteles továbbadására, rögzítésére és megőrzésére.

Jogtudomány: Többször utaltam rá, a madraszák nagy része valamely – és általában csak egy – vallásjogi iskola tanításainak közvetítését végezte. A muszlim világban a jogtudomány alapvetően a Koránon, a hagyományokon, a muszlim közösség megállapodásán (idzsmá' اجمع), az analógián (qijász قياس) és olykor a személyes véleményen (ra'j رأي) nyugszik. Az egyetem diákjai megismerik és megtanulják értelmezni a legfontosabb jogi előírásokat, a muszlim életvitel gyakorlati szabályait. Az étkezés, öltözködés, családjog, örökösödési rend, a bűncselekmények elkövetőinek megbüntetése és más területek alkották a jogi tanulmányok alapját.

Vallástudomány: A jogi iskolákhoz hasonlóan különféle vallás-magyarázó iskolák jöttek létre, melyek a muszlim vallás legfőbb kérdéseit próbálták tisztázni és rendszerezni a rendelkezésre álló források segítségével. Az egyetemen folyó vallástudományi oktatás - a vallásmagyarázó iskolák létezésével összefüggésben – korszakonként, földrajzi helyszínenként és irányatonként részleteiben kissé (vagy nagyon is) eltért, még inkább, mint a jogtudomány.

Egyéb tantárgyak:

Vallástudományi képzés mellett a Zeituna Egyetemen tanítanak **vallás történetet** mely a monoteista vallások tanulmányozásával foglalkozik. Ennek az oktatása elsősorban a zsidó és a keresztény hit

tüzetes megismerését teszi lehetővé a diákok számára, legyen szó annak történelmi vagy dogmatikai háttéréről.

Egyéb tantárgyak közé sorolhatóak a következők: **a társadalom tudomány, a nevelés tudomány, a polgári jogok tudománya, a számítás-technikai ismeretek elsajátítása, valamint idegen nyelvek tanítása** (angol, francia, spanyol, perzsa és latin) .

Oktatási módszerek:

A középkori muszlim világ oktatási módszereinek egyik legteljesebb, rendszerezett és kritikus hangvételű összefoglalását minden bizonnyal Ibn Khaldún: *مقدمة: ابن خلدون* adta, aki személyes példákat is bőségesen ismertetett a memoriterekkel és tananyagmegértéssel kapcsolatosan. Ibn Khaldún nemcsak a Zeituna Egyetem növendéke, hanem kiváló tudósa is volt.

Az oktatás körülményei egykoron a madraszákban a tanár szőnyegen (szaddzsáda: سجادة), leterített bőrön (farwa فروة) vagy kis emelvényen ült vagy oszlopnak támaszkodva állt a diákjai előtt, s körülötte félkörben (halqa حلق) ültek a tanulók.

Természetesen mára már ez megváltozott, és a vallási egyetemek falain belül folyó oktatás körülményei hallgatók és oktatók számára hasonlatosak az európai felsőoktatási intézmények körülményeihez.

Az egyetemi tanár mindig a Korán néhány részletének elmondásával nyitja meg a tanítást, és imádkozik, hogy Allah legyen kegyes a prófétához és követőikhez, és ezután kezdi meg a tanítást.

A diktálás módszerének központi szerepe van az oktatásban, melyet maga a klasszikus arab nyelv tett szükségessé. Ugyanis a rögzített szöveg sokkal jelentősebb a tanulás eredményessége szempontjából, mint egy adott, már leírt szöveg egyszerű másolása.

A jegyzetelés, szövegmásolás és memorizálás fáradtságos munkája mellett az oktatás hatékonyságát állandó vitákkal próbálják fokozni a tanítók. Emellett pedig a diákoknak mindig, minden körülmények között joguk van tanárukhöz kérdéseket intézni. Az érdeklődés, a vitatkozás tehát ösztönzött és kívánatos magatartásforma az iskolákban, ám megvan a maga etikettje. A hallgatóknak meg kellett várniuk azt az alkalmas időpontot, amikor kérdezhetnek, és nem illő a tanár szavába vágni és azonnali választ követelni.

Fokozatszerzés:

Az egyetemi képzés ideje az európaihoz hasonló. A négy éves alapképzést követi a mesterképzés. Az egyetemi hallgató tanári diplomát kap az alapképzés sikeres záróvizsgáját követően. A mesterképzés két esztendeje alatt a írásbeli és szóbeli vizsgákon kell megfelelnie a diáknak ahhoz, hogy a diplomamunkáját megalkothassa. A doktori képzés ideje három esztendő.

A bemutatott iskolák, oktatási formák és módszerek mellett számos szakmai és egyéb jellegű képzés létezik az iszlám egyetemeken.

A tanulmányaim és kutatásaim során azt tapasztaltam, hogy az iszlám teológusok kimagasló ismeretekkel rendelkeznek a keresztény vallásról, annak tanairól, melynek megismerését beépítik az egyetemi hallgatók tanrendjébe. Évről évre számos konferenciát tartanak a vallások együttélésének lehetőségeiről, ahol számos világhírű teológussal (Père Maurice Borrmans, Fr. Nabil D. Haddad, P. Samir Khalil Samir, SJ) és a téma nagy szakértőivel volt szerencsém megismerkedni. Ők – ahogyan jó magam is – fontosnak tartják a másik vallásnak a megismerését, hiszen csak így lehetséges a békében való együttélésről beszélni.

Keletkezés, tanítás, történet

- Arábia, a Közel-Kelet egy sivatagos, alig lakható hatalmas pusztaság ahol a nomád törzsek szakadatlan háborúban álltak egymással.
- A félsziget nyugati oldalán kereskedelmi út vezet végig: ez volt a Tömjén út.
- Arábia népeinek hite fétishit és politeizmus volt.
- A nomádok szent tárgyakban lakozó isteni erőket is imádtak: ligeteket, fákat, vagy éppen köveket, mint amilyen a központi szentélyében, Mekkában őrzött kába:الكعبة is volt.

Székely István

Biblikus folyóiratok szemléje

A **Bibel und Kirche** 3/2009. számában Bernd Janowski *az áldozat mibenlétét* vizsgálja, amely az ókori földközi-tengeri és előázsiai népek szent cselekménye. A zsidóság számára a szövetség könyve (Kiv 20,22-23,33) ad erre vonatkozó előírásokat, amelyek Isten eljövételéről, szaváról és együtt-ünnepléséről beszélnek. A nép bűneinek prófétai kritikája pedig kimondja a súlyos bűnök összeférhetlenségét ezzel a kultusszal (Ám 5,21-24 és 27). Az áldozat egészen más lesz, és jelentése gyökeresen átalakul az Újszövetségben (v.ö. Mal 2,1-9, majd később Róm 3,21-26)! – Thomas Hieke bemutatja, hogy Lev 1-10 áldozatokra vonatkozó leírásai utalnak arra is, hogy **az áldozati kultusz az emberek üdvösségét és jólétét is szolgálja** (mégpedig nem csak a bűnökkel, hanem az embert Istentől elválasztó egyéb körülményekkel szemben is). Lehetővé teszi, hogy Isten elé álljunk (v.ö. Lev 1-4). [A jeruzsálemi templom pusztulása után a zsidóság a Tóra tanulmányozásával, a keresztyénység az igeliturgiával és az Eucharisztiaival folytatja.] – Dorothea Erbele-Küster összefoglalja, *kik azok, akik Lev 11-15 szerint testi állapotuk miatt ki vannak zárva* az áldozatokból (pl. »tisztátalanok«). – Thomas Staubli *a jeruzsálemi templomon kívüli*, de zsidók által bemutatott áldozatoknak számtalan fajtáját említi, pl. italáldozat, a földek terméséért, a holtakért, szegényekért, vendégekért bemutatott áldozatok stb., köztük a tiltott és üldözött áldozatok idegen isteneknek a magaslatokon. Több képet is mutat be *ásatásokon feltárt áldozati eszközökről*, sőt köztük egy pecséthenger képét is az ég királynőjének hódolók által átnyújtott ajándékokkal. – Michael Theobald *Jézus keresztáldozatát* vizsgálja. Krisztus halála *Isten szeretetének* műve (Róm 5,1-11 és 8,32), ami *értünk* (minden emberért) történt (Gal 1,4). *Isten helyettünk bűnné tette Krisztust* (2 Kor 5,21)! A cikk bemutatja, hogy mindezek Szt. Pál gondolatmenetét követve Gal 3.,6-14 alapulvételével is feltárhatók. – Gabriella Gelardini a Zsid levél nyomán a második templom pusztulására emlékező keresztény böjti nap Kiv 32 és Jer 31,31-34 olvasmányaihoz csatlakozó prédikációban *Jézus halálát tökéletes engesztelő áldozatként* mutatja be. – Wolfgang Palaver azt vizsgálja: elkerülhetjük-e (mi, keresztények), hogy valódi áldozatok legyünk?

Áttekintve humanista illúziókat, majd az evangéliumok Jézus-képét, Szent Pál szavait Jézus szeretet-művéről, sőt más vallások követőinek küzdelmeit is, a cikk javasol vallásközi párbeszédet, és figyelmünkbe ajánlja Salamon ítéletének tanulságát (1Kir 3,16-28); ez utóbbi gondolatmenetét követve belátjuk, hogy az igazi áldozattól nem menekülhetünk meg életbevágó kockázat nélkül!

INNEN - ONNAN

A Bulletin Dei Verbum 3-4/2008. számában **Claudio Ettl** főszerkesztő a 2008. év két fontos eseményéről számol be:

VII. Benedek pápa 2008. jún. 28-tól 2009. jún 29-ig *Szent Pál-évet* hirdetett. Ennek céljáról röviden így nyilatkozott: »Az év fontos célja tanulni Szent Páltól: megismerni a hitet, megismerni Krisztust, megismerni az igaz élet útját«.

2008-ban volt a **Katolikus Bibliaszövetség hetedik világgongresszusa** is (Dar es Salaamban [Tanzánia] 2008. jún.24-től júl.3-ig. XVI. Benedek pápa üzenetében kiemeli, hogy a kongresszus (amelynek témája: *Isten szava a kiengesztelődés, az igazságszolgáltatás és a béke forrása*) kiváló alkalom arra, hogy a résztvevők – közösen hallgatva Isten szavára – újítsák meg egyházi szolgálatukat annak a hivatásuknak megfelelően, hogy hirdessék a béke evangéliumát. A kongresszuson megnyitó beszédet mondott Pius Msekwa, a tanzániai kormánypárt elnökhelyettese. Reményét fejezte ki, hogy Isten szava erővel tölti el a résztvevőket, miként egykor az apostolokat. Ezt az erőt említi VI. Pál pápa is (Evangelii Nuntiandi): »Mivé lett napjainkban ez az örömhírbe elrejtett felrázó erő?« Isten szava ma is teremtő erő lehet az Egyház és az egész világ számára. A Szentlélek szolidaritásban, igaz egységben és közösségben életre tudja segíteni mai világunkat is.

A kongresszuson jól felkészült előadók tárták fel Afrika egyes területeinek problémáit, és egyrészt a helyes hagyományok vagy jó kezdeményezések megőrzésének, másrészt a szükséges változtatásoknak reális lehetőségeit. VI. Pál pápa a »Populorum Progressio«

enciklikában feltárta, hogy Afrika több országában hibás a közügyek intézése. Céltnak kell tekinteni a különböző csoportok és törzsek kibékítését, minden ember egyenlőségét. A béke Isten ajándéka, amelynek megőrzésére mindenkit nevelni kell. Egyes csoportokban vannak olyan visszatérő rossz hajlamok, amelyeket csak türelmes szeretettel lehet meggyógyítani. A keresztények kis közösségei – köztük a saját szakterületükön példásan helytálló laikusokkal – a kiengesztelődés és a béke eszközei lesznek. II. János Pál pápa 1984-ben, Afrika és Madagaszkár püspöki szinódusa alkalmából feltárta, hogy a gazdagok és szegények szembenállása és a rossz vezetés milyen nagy részben oka a konfliktusoknak, háborúknak («Ecclesia in Afrika»). Az Evangélium üzenete világos. XVI Benedek pápa a 2009. évi (ismét afrikai) püspöki szinódus témáját így határozta meg: *»Afrika egyháza a kiengesztelődés, az igazságosság és a béke szolgálatában«.*

A Kongresszus résztvevői

A vilákkongresszusról a Bulletin Dei Verbum-ban Paulin Poucota ír összefoglaló tájékoztatót 3 fő fejezet keretében:

I. Isten szavának hatalma.

II. Az élő Isten szava.

III. Isten szava a kiengesztelődés, az igazságosság és a béke forrása.

Zárófejezet: Jézus, a kiengesztelődés, az igazságosság és a béke szava. (Megtudjuk például, hogy a kongresszus folyamán ott működött egy biblikus pasztorációt gyakorló csoport is.)

A kongresszus munkájában 130 delegált és megfigyelő vett részt. A záródokumentumot (amely 4 folyóiratoldal terjedelmű) a Bulletin Dei Verbum betét-oldalain tanulmányozhatjuk.

A dokumentum felsorolja a legsúlyosabb hibákat és bajokat, külön azokat, amelyek a Bibliával kapcsolatosak. Szól az első afrikai keresztényekről. Bemutatja (példákkal is) Isten szavának teológiai, istentiszteleti, valamint mindennapi egyéni és társadalmi életünket gazdagító szerepét. A kongresszus a munkája során megismert helyzet alapján felsorolja a Katolikus Bibliaszövetség fő feladatait 2008-2014-ig.

Annak érdekében, hogy lássuk a javaslatok konkrét gyakorlati-
ságát, néhányat említünk:

– Folytatni kell a Katolikus Bibliaszövetség és a Bibliatársulatok Világszövetsége (UBS) párbeszédét, hogy minél több emberhez el-
jusson Isten szava.¹

– Saját megbízottaink küldésével segítsük azokat a püspökségeket, amelyekben még nincs fő szerepe a bibliai pasztorációnak.

– Fokozottan törekedjünk ökumenikus és vallások és kultúrák közti, sőt minden jóakarató emberrel való párbeszédre a kiengesztelődés, az igazságosság és a béke ügyében.

– Ázsiából kapott kéréseket teljesítve támogassuk a biblikus pasztorációt Ázsiában, főleg Kínában.

Ralf Hunnig kongresszusi előadása az *Egyház szentírásmagyarázati módszereiről* szólt, de példaként részletesen magyarázta a Hegyibeszéd bevezető szakaszát is (Mt 5,1-12). A világkongresszus segítette felismerni a Biblia megértésének útjait. A katolikus Egyház három biztos útja: **I**, Közvetlen tapasztalat, főleg a szegénység vagy

¹ A Bulletin Dei Verbum következő száma (3-4/2008) már beszámol egy ilyen (2008. októberi) együttműködési megállapodásról.

a betegség miatt szenvedőké. **2,** Egyházi hitoktatás, liturgia, közösség és intézmények. **3,** Tudományos (akadémikus) ismeret. Ez a három együtt alkotja az Egyház szentírásmagyarozatát. [A »hagyomány« benne van ezekben: nem külön forrás. A közösség jelenti a »sensus fidelium«-ot is. A tudomány és intézmények körébe tartozik pl. a Pápai biblikus bizottság is.] – Az előadás a magyarozott szöveghez (Mt 5,1-12) 7+1 lépésben közeledik. Az egyes lépéseket számos, igen változatos példával is megvilágítja. Minden lépésben szerepe van mindhárom útnak, bár ahol ez a gyakorlatban alig teljesülhet [pl. az akadémiai tudás nyomorgó szegényeknél], ott helyette valamilyen individuális körülmény segít a szöveg megértésében. A nyolcadik lépés (Zsolt 1 és Mt 7,13-14) hirdeti a *helyes út* választását. [Az előadás befejezését német és afrikai előadóművészek tették ünnepélyessé.]

Claudio Ettl cikket ír *Szent Pál jelentőségéről a kereszténység számára*. A később keletkezett legendák helyett [ember, vagy angyal?] először azt vegyük észre, ahogy Pál jellemzi önmagát, valódi arcát és viselkedését (2 Kor 10,1-2.10-11; 11,23-27; 12,7): olyan ember, akinek *határozott profilja van!* Úgy ismerjük, mint *levelek szerzőjét*. A 13-ból csak 7 levél biztosan általa diktált eredeti (Róm, 1 és 2 Kor, Gal, Fil, 1Tessz, Filem) de az Újszövetség összes többi levelei mind pszeudoepigráfok lehetnek. Pál szavát ma is személyesen hallgathatjuk. Az első keresztény generáció csak utána, részben általa jött létre. Kötődött *az ókori világ három kultúrterületéhez* (zsidóság, hellénizmus, római kultúra), de egyúttal »paradigmaváltó«: a kereszténység *nem maradt kötve a zsidósághoz és Palesztinához*. Pál levelei Róm kivételével alkalmi írások, közösségek problémáira, kérdéseire válaszolnak; teológiája ennek során kialakuló és fejlődő, nem előre megírt összefüggő tudományos mű [Joachim Gnilka: »Theologie in Process«]. *Középpontja a Jézus Krisztusban való hit*. Ezt magyarázta és adta tovább. Igen eredményes *misszionárius*, és annak során szinte halálra üldözve is *ő »a teológus«*. Ezért lehet mindnyájunk példaképe, és ezért tette XVI. Benedek pápa a jubileumi év vezérmotívumává: *»Tanulni Páltól!«*

TÁRSULATUNK ÉLETÉBŐL

Hitoktatók továbbképzése Egerben – kalandokkal

Az Egri Főegyházmegye hitoktatói is rendszeresen részt vesznek továbbképzéseken. Az Eger környékiek január 30-án, éppen a nagy hóesés közepette gyülekeztek össze az egri Szent János Továbbképző Központban. Kilencor már mindannyian együtt voltak, csak az előadó hiányzott, aki a folyamatos hóesésben több mint kétórás autózás után Budapestről csak Kerecsendig jutott el, és nem is vállalkozott arra, hogy a hegyek között a kanyargós úton továbbmenjen. Leállította hát a Szuzukiját egy kerecsendi ház mellett, és busszal érkezett meg végül a helyszínre.

A résztvevők a zord idő ellenére mindannyian időben megérkeztek, és türelmesen vártak, mígnem 50 perces késéssel elkezdődhetek a közös foglalkozások. Ezek során az első egységben Zakeus történetéből kiindulva először Jézusnak az emberekkel való szeretetteljes és lelket átalakító találkozásaival foglalkoztak, azután Pál apostol pedagógiájával, hogy az ő számára milyen fontos volt Isten ügye, és az, hogy az örömhírt minél több emberhez eljuttassa, a Jézus által ajándékozott új életre minél több embert elvezessen. Végül az evangéliumi beszámolók összehasonlítása során az egyes evangélisták sajátos tanúságté-

telét figyelhették meg (pl. a két gyermekségtörténet különbségei, híradások Jézus imáiról az egyes evangéliumokban, Jézus szavai a Getszemáni kertben és a kereszten). Mindegyik témakör kapcsán feladatokat is kaptak a résztvevők, amelyeket kis csoportokban, igen ügyesen oldottak meg (például Zakeus történetével kapcsolatban).

A bevezető előadások és a közös beszámolók sorában érdekes színfolt volt az is, hogy a résztvevők végignézhatték a Biblia Évében Bugacon tartott ifjúsági biblikus napon készült felvételeket (vö. az erről készült beszámolót honlapunkon), amelyek természetesen nagy tetszést arattak.

A hó egész nap csak esett és esett, így csak remélhettük, hogy mindenkinek sikerül épségben hazaérkeznie az érdekes és örömteli együttlét után. Jómagam nem vállalkoztam a visszaútra. A hótól lattyakos úton való veszedelmes csúszkálás helyett éjszakára inkább a Továbbképzési Központban felajánlott szoba melegét választottam. Gyönyörű volt a Székesegyház és környéke a 30 cm-es friss hóval borítva. Szabad estém lévén becsöngettem az Érseki Palotába, amelynek nagy udvarában éppen a havat lapátolták néhányan az esti szürkületben. Kicsit várni kellett, amíg észrevettek, és egyikük, szemmel láthatóan ifjú paptestvér, odajött a rácsos kapuhoz, és megkérdezte, kit keresek.

– Itthon van-e az Érsek Úr? Szeretnék vele vacsorázni... – válaszoltam. Eléggé meglepett arcot vágott, bár hontalannak talán nem látszotam.

– Szabad tudnom a nevét? – kérdezte némi habozás után. Amikor bemutatkoztam, kissé megenyhült:

– Megyek és megkérdezem az Érsek Urat – mondta erre, sőt már be is engedett, és odavezetett két hólapátoló társához, akik közül az egyik maga az Érsek Úr volt. Ekkor már személyesen adhattam elő a kérelmemet a vacsorát illetően, amire természetesen barátságos,

sőt örömteli igen volt az Érszek Úr válasza. Annyi megkötéssel, hogy előbb le fogják/fogjuk takarítani az udvar széles és hosszú kocsi-bejáróját egészen az utcáig. Még egy fél óra vidám hóhányás után aztán egy jót beszélgettünk kettesben az Érszek Atyával, ezt követően pedig valóban megosztotta velem vacsoráját. Nagyon díjazta és igen jól esett neki, hogy – régi barátságunk alapján – ilyen példátlan merész-séggel beállítottam hozzá.

Másnap Isten kegyelméből szerencsésen és jó emlékekkel még kellő időben sikerült visszaérkezni Budapestre a 11 órakor kezdődő szentmisémre.

Imaóra – Tagságunk egy kis csoportja minden második héten pénteken du. 5-6-ig a Bibliaközpontban **imaórát** tart, hogy Isten áldását kiesdje munkánkhoz, és imáiba foglalja minden egyes társulati Tagunk, Jótévőnk és Olvasónk személyes problémáit, gondjait. Kérjük, a távolból is kapcsolódjanak be ebbe a közös imába.

Az imaórák időpontja és az elmélkedések témája: 2010. ápr. 9.: Róm 15, 30-33; ápr. 23.: 2 Kor 1, 3-7; máj. 7.: Zsid 5,1-4; máj. 21.: Zsid 2,10-12; jún. 4.: Zsid 10,10-14; jún. 18.: Jn 17,6-8; júl. 2.: Jn 17,15-19-; júl. 16.: Jn 17,25-26.

Szeretettel hívunk a közös imára (a helyszínen vagy a távolból bekapcsolódva) minden kedves társulati tagot és érdeklődőt!

Minden kedves Tagtársunknak és Olvasónknak
áldott Húsvéti Ünnepet kívánunk!

A Társulat vezetősége és a Szerkesztőség

Kiadványainkból

1. **Balás Béla: Kis idő** (A kereszténység kétezer éves történetének bemutatása újszerű hangnemben). Ára: 980,- Ft

2. **A kövek üzenete – Szent Pál-DVD** (Kránitz Mihály: Páli emlékek Kis-Ázsiában (vetített képek); Tarjányi Béla: Pál, a nemzetek Apostola (előadás, kísérő képek: Pilis hegység); Sillye Jenő és társai: A damaskuszi úton (dalok, kísérő képek: Biblia éve). Számítógépen és DVD-lejátszón egyaránt megtekinthető.) Ára : 800,- Ft.

3. **Vágvölgyi Éva: Bibliaórák** (58 bibliaóra anyaga és vázlata (2008, 396 o.). Ára: 1980,- Ft.

4. **Öregbetűs Újszövetség:** az Újszövetségi Szentírás nagyobb betűs, jól olvasható formában. Ára: 1960,- Ft.

5. **Aranybiblia** (nagy méretű, díszes, aranyozott verettel, templomi kihelyezésre). Ára: 24.000 Ft.

6. **Családi Biblia** (nagy méretű, díszes, arany nyomással, családok számára). Ára: 12.000 Ft.

7. **Bibliaolvasó-Kalauz** (a teljes Szentírás szövegének beosztása két éven át minden napra, készítette: Gyürki László). Ára: 60,- Ft.

8. **Vallomás a Szentírásról DVD I.** (Bíró László püspök, Nemeshegyi Péter S.J., Kerekes Károly O.Cist., Vértesaljai László S.J., Tomka Ferenc, Mihályi Angyalka katekéta, Varga Béláné Irénke személyes vallomása. Ára: 800,- Ft

9. **Vallomás a Szentírásról DVD II.** (Erdő Péter bíboros, Márfi Gyula érsek, Zseldin Gellért püspök, Gyürki László, Takács Gyula, Gelley Anna, Riskó Mariann vallomása, Székely János püspök három előadása. Ára: 800,- Ft

10. **A Szentföldön Jézus lába nyomán DVD** (A Fokoláre-atyák szentföldi felvételeiből összeállította Tomka Ferenc. A főbb szentföldi helyek bemutatása és ismertetése.) Ára füzettel: 1600,- Ft.

11. **Magyarságunk és a Biblia CD** (Nemeskürty István, Vörös Győző és Tarjányi Béla előadása a biblikusok továbbképző konferenciáján). Ára: 600,- Ft.

Isten Szava

*Egy példány ára 250 Ft,
az évi négy szám 1000 Ft (+ postaköltség)*

örökre megmarad
